

Előszó

Hosszú előkészületek után, a nemkormányzati szervezetek, a médiainstémények és a sajtó egy részének kitartó követelése, a civil társadalom és az állami intézmények (a kormány és a Népképviselőház) dialógusával, amely négy év alatt váltakozva hol kialakult, hol megszakadt, majd folytatódott, az információkhoz való szabad hozzáférésről szóló törvény Szerbiában végre megszületett. Időközben, 2004 decemberében, a Népképviselőház kinevezte a közérdekű információk biztosát is, de mind a mai napig – csaknem öt hónappal a kinevezése után –, ahhoz hogy ez az új intézmény teljes kapacitással átvegye és megkezdje hatáskörének ellátását, nem biztosította az anyagi és technikai feltételeket, a demokrácia fejlődése, az ország jó igazgatása, valamint a polgárok érdekében, akik a közérdekű információkhoz való hozzáférési jog alanyai.

A hatóságok birtokában lévő, a közérdekű információkhoz való hozzáférés intézménye nem éppen új jelenség, habár viszonylag későn és „sarkosan” került be Szerbia jogrendjébe. A hatósági szervek munkájának nyilvánossági eszméje még a XVIII. századból származik és először 1766-ban Svédországban törvényesítették, amikor elismerték a hatóság birtokában lévő dokumentumokhoz és adatokhoz való szabad hozzáférést (az 1766. évi Tryckfrihetsförordning). Az 1789. évi Az ember és a polgár jogainak deklarációja úgyszintén említi ezt a jogot. Mégis, csak a huszadik század utolsó három évtizedében, egyrészt az „emberi jogok” expanziójával és fogalmának általános elfogadásával, másrészt „a jó igazgatás” koncepciójának és az állami szervek munkájának nyilvánossága elvének bevezetésével került előtérbe. Ma már több mint 30 állam alkotmánya biztosítja a polgárok számára ezt a jogot. Ezenkívül, több mint 50 állam törvénnyel szabályozta az állami szervek birtokában levő közérdekű információkhoz való hozzáférést, több mint 30 országban pedig előkészületben vagy elfogadási eljárásban van az ilyen törvény. Az államokon kívül, a munkájuk nyilvánossága és az információkhoz való hozzáférési elv kezdi vezérelni a nemzetközi szervezetek munkáját is. Különösen fontos megemlíteni az Európai Unió példáját, mert alapítói szerződése kimondottan tartalmazza a Parlament, a Bizottság és a Miniszteri Bizottság információinak elérhetőségét, az EU Alapvető Jogok Chartája pedig az Unió polgárai számára biztosítja az ezen információkhoz való szabad hozzáférést.

A hatóságok birtokában lévő közérdekű információkhoz való szabad hozzáférési jogot Szerbia és Montenegró polgárai számára első alkalommal az ún. Kis Alapokmány, illetve az emberi és kisebbségi jogokról, valamint a polgári szabadságokról szóló alapokmány ismerte el.

Miért fontos a közérdekű információkhoz való szabad hozzáférési jog és ennek a jognak a tényleges és hatékony alkalmazási feltételeinek a megteremtése?

A közérdekű információkhoz való szabad hozzáférési jog a többi emberi jog (a szabad véleménynyilvánítás, a tájékozódásra való jog, a választójog stb.) minőséges és hatékony élvezetének a feltétele és az állami szervek ellenőrzésének helyettesíthetetlen eszköze.

Ez a jog megnyitja az utat a polgárok előtt, hogy közvetítő nélkül, ténylegesen és felelősségteljesen vegyenek részt a közügyek irányításában és a döntéshozatal folyamatában, valamint hogy befolyásolják azok tartalmát és hatékony megvalósítását.

E jognak a szavatolása és megvalósításának feltételeinek biztosítása szükséges eszköze annak, hogy az „uralkodás elvét” az állami szervek és a közhatalmi tisztviselők munkájában felváltsa a „jó igazgatás” elve és ezáltal a polgár a politikai folyamatok tárgya helyett annak alanyává váljon, aki tájékozott és felelősségteljes módon részt vesz a közügyekben és azok munkájának

az ellenőrzésében, akikre a hatalom gyakorlását bízta. Ily módon egyúttal erősödik a felelősség elve is a hatalom minden gyakorlójának munkájában és megteremtődnek a feltételek a demokrácia gyorsabb fejlődésére, a demokratikus rendszer intézményeinek építésére és stabilitására, de az ország gazdasági fejlődésére is.

A közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény meghozatala és teljes körű alkalmazása még két okból rendkívül jelentős.

Az egyik a korrupció elleni hatékony küzdelem. Ennek a törvénynek a meghozatalával megteremtődnek a minimális és szükséges feltételek a korrupció meglévő formái terjedésének a megakadályozására és kiirtására, mert hatályba lépésével kiegészül a korrupcióellenes törvénytár. Ide tartozik: az érdekütközésről szóló törvény, a közbeszerzési törvény, a közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény és a politikai pártok finanszírozására vonatkozó törvény. A törvények elfogadásától és a jogrendbe való sorolásától még nem várható látványos eredmény. Csak a teljes körű alkalmazásuk feltételeinek megteremtése és teljes körű alkalmazásuk – tétovázás, számígtatás és ingadozás nélkül – hozhatják meg a várt és tervezett eredményeket. A felsorolt törvények teljes körű alkalmazása és az általuk nyújtott lehetőségek kihasználása nagymértékben a polgároktól is függ. Ez az állítás különösen az információkhoz való szabad hozzáféréséről szóló törvényre vonatkozik. Ezt a törvényt a gyakorlatban mindenekelőtt maguk a polgárok – egyének és egyesületeik működtethetik, ellenőrizhetik és tesztelhetik, természetesen más résztvevők mellett, mint amilyenek a médiák, az érdekelt jogi személyek stb.

A másik ok a történelem ismétlésének megakadályozása, aminek ma is a kelepcejében vagyunk, tehetetlenül és lehetőség nélkül arra, hogy teljes egészében szembenézzünk vele. Ez a múlt az emberi jogok tömeges megsértésével, bűncselekményekkel, titkos dossziékkal és a közhivatalnokok titkos döntései alapján titokban gyűjtött adatokkal terhelt. Az állami szervek munkájának áttekinthetősége és a közügyek felelős és ellenőrizhető végzése a minimumra csökkentheti a frusztrációs múlt megismétlését, amely ma képtelenné tette, hogy Szerbia a polgárok érdekében fenntartás nélkül megbirkózzon a jelenlegi problémákkal és az eljövendő fejlődés kihívásaival.

A polgárok és a médiák segítségére készült ez az útmutató, hogy teljes mértékben kihasználják az általa nyújtott lehetőségeket, és hogy – a törvényre támaszkodva – hozzájáruljanak ahhoz, hogy azok, akikre a közügyek vannak bízva felelősségteljesen és azokkal a célokkal összhangba végezzék megbízatásukat, amelyekkel meg lettek bízva. Az útmutató a közérdekű szervezeteknek és szervezeteknek is hasznos szolgálatot tehet és segíthet abban, hogy a munkamódjukat és az eljárásokat összehangolják a törvényből eredő kötelezettségekkel, valamint azokkal a okokkal és célokkal, amelyek miatt azt meghozták.

Az információk szabad hozzáféréséről szóló törvény két fontos kérdést is felvetett, amelyek gyors megvitatást és megfelelő szabályozást követelnek.

Az egyik a személyes adatok védelme, hogy egyensúlyba kerüljön a polgárnak az „értesülési” – illetve hogy számára hozzáférhetőek legyenek az információk – és a magánéletre való joga. Megfelelő törvényhozással ez a kérdés részben megoldódik. E két jog közötti egyensúly létrehozása jórészt a „fontosabb érdek” standardnak a gyakorlatban való alkalmazásától függ majd, amelyre az információk szabad hozzáféréséről szóló törvény hivatkozik. Ezeknek a standardoknak a felállítása komoly munkával és felelősséggel terheli a közérdekű információk biztosát.

A másik kérdés a hatóságok birtokában lévő adatoknak és dokumentumoknak klasszifikálása. Az információk szabad hozzáféréséről szóló törvény szükségszerűen új törvényhozást és új standardokat követel, amelyek alapján meghatározásra kerül, hogy mely dokumentumokat és adatokat lehet és kell titkosnak megjelölni, amelyek ezáltal elérhetetlenné válnak a nyilvánosság számára. E két kérdésnek a szabályozása az emberi jogok és a közrend közötti egyensúly keresését és megteremtését is jelenti, melyek az állandó fejlődés és újrafogalmazás folyamatában vannak, és az állam működésében sokáig ápoltt „titkosság kultúrájával” való szakítást is.

Dr. Jadranka Jelinèæ,
a Nyílt Társadalom Alap végrehajtó igazgatója

Az információkhoz való szabad hozzáférés koalíciójáról

Az Önök előtt levő Útmutató az információkhoz való szabad hozzáférés koalíció szakértői csoportmunkájának az eredménye.¹ A koalíció abból az igényből jött létre, hogy egyesült akcióval és a civil társadalom valamint a polgárok mint egyének támogatásával nyomást gyakoroljunk Szerbiában a hatalomra – a Kormányra és a Népképviselőházra, hogy mielőbb hozzák meg az információkhoz való szabad hozzáférési jogról szóló törvényt. A koalíciót néhány belgrádi nemkormányzati szervezet kezdeményezői alkotják, akik az emberi jogok védelme és fejlesztése terén végzett eddigi munkájukkal váltak ismertté, és pedíg: a Belgrádi Emberjogi Központ, a Háborúellenes Központ, a Jogtudományok Fejlesztési Központja, a Nyílt Társadalom Alap (koordinátor), a Polgári Kezdeményezések, a Jogászok Emberjogi Bizottsága – Yucom, az Áttekinthető Szerbia. A koalíció tagjai nagyban hozzájárultak a törvény meghozatalához, amely Szerbiában minden személynek biztosítja a hatalmi szervek birtokában lévő információkhoz való szabad hozzáférést.

Azon dolgoztunk, hogy a törvényszöveget maximalizáljuk, hogy minél hatékonyabb legyen a gyakorlatban. Nem értünk el ebben teljes sikert. Véleményünk szerint a törvénynek vannak gyenge pontjai, de a gyakorlat lesz majd a legjobb bírója.

A koalíció folytatja a munkáját, amely különösen fontos lesz a törvény alkalmazásának folyamatában. Annak tudatában, hogy a mi intézményeinknek még mindig nincs kellő demokratikus arculata és befogadóképessége, de tekintettel más országok tapasztalatára, amelyek, éppúgy mint a mi országunk, évtizedekig ápták a titkokban tartás kultúráját, meggyőződésünk, hogy igazi kihívás lesz ennek a törvénynek a tényleges alkalmazása. Más szóval, az intézmények demokratizálása, nyíltsága a polgárok felé, a polgárok lehetősége, hogy ellenőrizzék a hatóságot, a tisztségviselőket és a közhivatalnokokat, a szabadság elérésének hosszú folyamata lesz. A koalíció szándéka, hogy ebben a folyamatban a polgárok segítségére legyen.

Elsődleges feladat, az útmutató elkészítése mellett, a koalíció bővítése. A koalícióhoz most 6 új nemkormányzati szervezet is tartozik, amelyek demokratikus kiválasztásával Szerbia területét szándékoztuk minél jobban befedni. Ezek a következők²: a požegai Sretenje Polgárok Egyesülete, Kraljevo község Polgári Tanácsa, az újvidéki Forum Iuris, a verseci Polgári Oktatási Központ, a negotini Forrás Központ és a prokupljei Toplice Demokrácia és Emberjogi Központ. A feladatuk az lesz, hogy értelem szerű tevékenységek által teszteljék a törvényt a gyakorlatban, kísérjék a beadott kérelmek sorsát és a polgárok segítségére legyenek, hogy jogaikat minél könnyebben megvalósíthassák, a hatóságokat pedig nyilvánosan figyelmeztessék, ha megszegik a törvényt. Egy év után a koalíciónak lehetősége lesz, hogy elkészítse és értékelésre a nyilvánosság elé terjessze a törvény megvalósulásáról az első jelentést.

A koalíció a Nyílt Társadalom Alap projektjének keretében, az érdekelt nemzetközi partnerekkel együtt – az Európa Tanáccsal, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettel (RBR SZ), a Nyílt Társadalom Intézettel, az Article 19-cel, és más, e téren tapasztalattal rendelkező résztvevővel együtt, a hatóság és a közérdekű információk biztosának, mint független intézménynek a partnere lesz, mindenekelött a közhivatalnokok, a médiák és a nemkormányzati szervezetek képviselőinek számos oktatási tevékenységében és

gyakorlataikban, a közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény minél következetesebb és teljesebb alkalmazása érdekében.

Ez alkalommal a koalíció köszönetet mond az EBESZ Szerbia és Montenegró-i missziójának a megértésért, hogy támogatja az Útmutató kidolgozását. Osztozunk a Misszió meggyőződésével, hogy az újságíróknak, a nemkormányzati szervezetek képviselőinek és a polgároknak újabb ösztönzést kell adni, hogy az információkhoz való szabad hozzáférési jogukat a gyakorlatban minél könnyebben megvalósítsák.

Az információkhoz való szabad hozzáférés koalíciójának szakértői csoportja

Belgrád, 2005 február

¹ A koalíció szakértői csoportjának tagjai: Vladimir Vodinelia, Saša Gajin és Tanasije Marinkovia (Jogtudományok Fejlesztési Központja), Dejan Milenkovia (Jogászok Emberjogi Bizottsága – Yucom), Nemanja Nenadia (Áttekinthető Szerbia), Tamara Lukšia – Orlandia (Nyílt Társadalom Alap), Svetislava Bulajia (az EBESZ Szerbia és Montenegró-i Missziója). A csoport munkájában időnként részt vettek még: Miljenko Dereta (Polgári Kezdeményezések), Anđelka Markovia és Igor Bandovia (Belgrádi Emberjogi Központ), valamint Aleksandar Resanovia (Háborúellenes Központ).

² A információkhoz való szabad hozzáférés koalíciója: Belgrádi Emberjogi Központ, Belgrád; Háborúellenes Központ, Belgrád; Polgári Oktatási Központ, Versec; Jogtudományok Fejlesztési Központja, Belgrád; Sretenje Polgárok Egyesülete, Požega; Nyílt Társadalom Alap, Belgrád; Forum Iuris, Újvidék; Polgári Kezdeményezések, Belgrád; Polgári Tanács, Kraljevo; Jogászok Emberjogi Bizottsága (Yucom), Belgrád; Forrás Központ, Negotin; Toplice Demokrácia és Emberjogi Központ, Prokuplje és az Áttekinthető Szerbia, Belgrád.

ÚTMUTATÓ A KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK SZABAD HOZZÁFÉRÉSÉRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNYHEZ

„Minden kérelmezőnek jogában áll a hatóság tulajdonában levő információkról tudomást szerezni, kivéve azokat az eseteket, amikor a törvény másképpen rendelkezik. Ha a hatóság a kérelmezőtől alaptalanul megvonja az információt, a kérelmező a közérdekű információk biztosához fordulhat, és jogát a törvényben előlátott más módon valósíthatja meg.”

I. Miért van szükség e törvényre? – „Az információ a demokrácia oxigénje”

E törvény megalkotásának négy fő oka van:

- A korszerű demokratikus társadalmak azon az eszmén alapszanak, hogy az információ a demokrácia oxigénje, és a nyilvánosságnak indokolt érdeke, hogy ismerje az államügyeket. A polgár csak akkor ellenőrizheti hatékonyan az állami szervek tevékenységét, ha hozzáférhetőek számára azok az információk, amelyekkel ezek a szervek rendelkeznek. A szabad hozzáférési jog azokhoz az információkhoz, amelyekkel az állami szervek rendelkeznek elősegíti a polgárok jobb tájékozottságát, az állami hivatalnokok felelősségének növelését, ami csökkenti a hatalommal való visszaélés kockázatát és biztosítja az emberi jogok és szabadságjogok tiszteletben tartását;
- A demokratikus társadalomban az újságírók és a tájékoztatói eszközök, mint a nyilvánosság szeme és füle, nagy szerepet játszanak az állami szervek munkájának ellenőrzésében. A közérdekű információk hozzáférése elveit biztosítják számukra a feltételeket az állami szervek munkájával kapcsolatos adatok hatékony összegyűjtésére;
- A haladó szellemű demokratikus társadalmakat egyebek között arról is fel lehet ismerni, hogy hoztak-e törvényt a közérdekű információk szabad hozzáféréseiről, és hogy hatékonyan alkalmazzák-e azt. Most, amikor nekünk is van törvényünk, mindannyiunknak, de különösen az újságíróknak a feladata, hogy az információkhoz való hozzáférést kérelmezve elkezdjék a demokrácia meghódítását ott, ahol az ellenállás hagyományosan a legerősebb – az állami bürokráciában, ahol rejtegetik a munkájukról szóló információkat a nyilvánosság elől;
- Ennek a törvénynek az elfogadásával a Népképviselőház képviselői teljesítettek egy feltételt az Európa Tanács tagságába vezető feltételek közül. Az Európa Tanács 2002 februárjában Ajánlást fogadott el a tagállamok részére a közérdekű dokumentumok hozzáféréseiről, és ezzel felszólította őket, hogy előírásaikkal védjék meg az egyén érdekeit, hogy hatékonyan ellenőrizze az állami szervek munkáját. A mi törvényünk nagy mértékben megegyezik az Európa Tanács Ajánlásának standardjaival. Most csak az marad hátra, hogy az életben is bebizonyosodjon, az állam mennyire hajlandó törvényes kötelezettségeit teljesíteni, és ne csak szavakban közeledjen a fejlett demokráciájú európai országok köréhez. E cél elérését kellene, hogy szolgálja ez az útmutató.

II. Az információkhoz való hozzáférés általános szabályai

1. Közérdekű információ

Közérdekű minden olyan információ, amivel a hatóság rendelkezik és a nyilvánosságnak indokolt érdeke, hogy ezzel a információval megismerkedjen. Mindegy, ha az információ egy

dokumentum, ami a hatóság munkája során vagy azzal kapcsolatban keletkezett, de az sem lényeges, ha az információ forrása maga a hatóság vagy valaki más. Nem lényeges az információhordozó sem, azaz, ha az információ papír, film, fénykép, hangszalag, elektronikus vagy valami más média formájában van. Végül lényegtelen az információ egyéb tulajdonsága is, pl. hogy mikor keletkezett a dokumentum, hogyan jutott hozzá a hatóság, stb. (2. cikk).

1. példa: Mennyi a köztársasági elnök utazási költsége 2004-ben? Hányadrészét fedezték Szerbia Köztársaság költségvetéséből és ki fedezte a fennmaradt összeget?

2. példa: Lényegtelen, hogy mikor keletkezett az információ
Szlovéniában annak idején a következő történt: A kérvényező egy állami ügynökséghez fordult azzal a kérelemmel, hogy betekintést nyerjen egy ülés jegyzőkönyvébe. Az ügynökség elutasította a kérelmet, azzal az indoklással, hogy az ülés a közérdekű információk szabad hozzáféréseiről szóló törvény hatályba lépése előtt volt. Az ottani biztos úgy döntött, hogy lehetővé kell tenni a jegyzőkönyvbe való betekintést. Hasonló helyzet kialakulása várható Szerbiában is – lényegtelen, hogy mikor keletkezett a dokumentum, az a fontos, hogy a kérelem elbírálása idején a hatóság valóban rendelkezik vele.

Tehát a közérdekű információ jól felismerhető mindössze két eleme alapján:

- a) olyan információról van szó, amivel a hatóság rendelkezik; és
- b) a nyilvánosság indokolt érdeke ennek az információnak az ismerete.

A továbbiakban mindkét elemről még külön beszélünk.

2. Hatósági szervek

Hatósági szervek a következők:

- minden állami szerv, például a Népképviselőház, a köztársasági elnök, a kormány, a minisztériumok, az igazgatóságok, intézetek, ügynökségek és más szervek, bíróságok, beleértve az Alkotmánybíróságot is, az Államügyészség és a Vagyonjogi Ügyészség;
- törvénnyel létesített független testületek, mint a Műsorszórási Tanács, az Értékpapír Bizottság, a közérdekű információk biztosa, ombudsman és a területi autonómia, városok és községek hasonló szervei, mint Vajdaság Autonóm Tartomány Képviselőháza, városi és községi képviselőházak, a városi és községi tanácsok, a nemzeti kisebbségi tanácsok stb.;
- azok a szervezetek, amelyekre hatalomgyakorlók vagy közmegbízásuk van, mint amilyen az áramszolgáltatás, telekommunikációk, közművek – vízszolgáltatás, szennyvízlevezetés, zöldövezet, nyilvános parkolók, városi közlekedés, de más szervezetek is, mint az ügyvédi és a mérnöki kamara, Népkönyvtár, Közbiztonsági Intézet stb.; és
- más jogi személyek, amelyeket a már említett hatósági szervek valamelyike alapított, vagy amelyeknek munkáját teljes egészében vagy nagy részben finanszírozza, mint pl. az iskoláskor előtti intézmények, elemi és középiskolák, tudományos intézetek, egyetemi karok és tudományegyetemek, kórházak, klinikák, gyógyintézetek, rehabilitációs központok, aggok háza, színházak, hangversenyügynökségek, művelődési házak stb.

Tehát a közérdekű információ az az információ, amely bármelyik hatósági szerv birtokában van (3. cikk).

(A legfontosabb hatósági szervek névsorát a 3. számú melléklet tartalmazza.)

3. A nyilvánosság indokolt érdeke az információismeret

A törvény értelmében a nyilvánosságnak indokolt érdeke, hogy tudomást szerezzen minden információról, amivel a hatóság rendelkezik. Az információt kérelmezőnek nem kell igazolnia, hogy érdekében áll tudomást szerezni bizonyos információról, sem pedig bizonyítania, hogy ez az érdeke indokolt. A hatóságnak nem szabad az információ kérelmezőjétől követelni, hogy közölje a kérelem benyújtásának okát (15. cikk, 4. bekezdés).

Ha a hatósági szerv megtagadja a kérelmező hozzáférését meghatározott információhoz, akkor köteles bizonyítani, hogy a konkrét esetben jogosan cselekszik, fontosabb érdekvédelem miatt, mint amilyen az államvédelem vagy mások magánügye. Azt, hogy hogyan lehet precízen megállapítani, hogy igazolt-e az információ hozzáféréseinek megtagadása, az Útmutató következő (III.) fejezete részletezi. Ezen a helyen ki kell még emelni az ún. privilegizált információk szabályát – a hatóság sohasem vonhatja meg a hozzáférést azokhoz az információkhoz amelyek a lakosság vagy a környezet egészségének veszélyeztetésére, illetve védelmére vonatkoznak, (4. cikk). Ezen információk tekintetében a hatóság nem bizonyíthatja, hogy a nyilvánosságnak nincs igazolt érdeke tudomást szerezni az információról.

- 1. példa: A múlt század 40-es éveiben egy ember, mielőtt elhagyta volna Szerbiát, a voždovaci mezőn elásott egy dukátokkal teli csuprot. Az akkori tájékozási pontok alapján megjelölte a térképen, hogy hol van a kincs, és halála előtt a térképet odaadta az unokájának. Az unoka, kanadai állampolgár, először jött Szerbiába és belátta, hogy nagyapjának a térképe használhatatlan, mert az egykori tájékozási pontok helyén épületek és parkok vannak. Mégis, tudomást szerezve a közérdekű információk szabad hozzáféréseiről szóló törvényről, nem veszíti el a reményt és a levéltári kutatások után kéri és megkapja a földterületek különböző korokból származó alaprajzait, melyeknek alapján precízen meghatározza, hol van a kincs. Eközben senkinek sem magyarázza, hogy miért van szüksége ezeknek a régi rajzoknak a másolatára. Csak a dokumentumok másolásának szükséges költségeit fizeti, amelyeket magával akart vinni, hogy megtalálja a kincset.*
- 2. példa: A Belgrád – Doraeol teherpályaudvaron kisiklott a vonat, és ezt követően kellemetlen szagú anyag ömlött ki. Az újságírók a városi hatósághoz és a Környezetvédelmi Minisztériumhoz fordultak azzal a kérelemmel, hogy késedelem nélkül válaszoljanak a következő kérdésekre:*
 - Milyen anyagról van szó?*
 - Veszélyes-e és milyen mértékben a lakosság egészségére?*
 - Mit teygen az állomás környékén élő lakosság?*
 - Milyen intézkedéseket tesznek az állami szervek a szerencsétlenség következményeinek elhárítására?*

4. Az információhoz való hozzáférési jog

A közérdekű információkhoz való hozzáférés tekintetében négy alapvető törvényes jog van (5. cikk):

- a kérelmező joga, hogy közöljék vele, rendelkezik-e a hatóság valamely információval, illetve, hogy az a számára hozzáférhető-e?
- a kérelmező joga, hogy a közérdekű információt hozzáférhetővé tegyék számára, oly módon, hogy lehetővé teszik számára a betekintést abba a dokumentumba, amelyik az információt tartalmazza;
- a kérelmező joga, hogy térítés ellenében megkapja annak a dokumentumnak a másolatát, amelyik a kért információt tartalmazza;
- a kérelmező joga, hogy térítés ellenében megküldjék címére a dokumentum másolatát postán,

faxon, elektronikus úton vagy más módon.

A dokumentum másolatáért fizetett térítéssel kapcsolatos kedvezményekről külön szó lesz az Útmutató IV. fejezetében.

A kérelmezőnek joga van a hiteles és teljes információra, a hatóság pedig, ha valótlan vagy pontatlan információt adott, szabálysértésért felel (46. cikk, 4. pont). A hatóság felel a kért információhoz való hozzáférési jog alaptalan megvonásából keletkezett kárért.

Ha a kért információ már hozzáférhető a nyilvánosság számára, a kérelmező joga, hogy a hatóság tájékoztassa, hogy az hol jelent meg.

Ha a dokumentum olyan részeket tartalmaz, amihez a nyilvánosságnak nem fűződik érdeke, hogy értesüljön róla, a kérelmezőnek joga van, hogy a hatóság hozzáférhetővé tegye számára a dokumentum többi részét.

Példa: Az építkezési vállalkozó kérvényezi a Köztársasági Földhivataltól a Vraèar községben levő G-126/28-as kataszteri parcella felvételének elektronikus másolatát és kéri, hogy a másolatot elektronikus postával küldjék meg neki.

5. Kinek van hozzáférési joga az információkhoz?

Mindenkinek, egyenlő feltételek mellett hozzáférési joga van az információkhoz. Nem lényeges, hogy az információ kérelmezője hazai vagy külföldi állampolgár, valamint az sem, hogy van-e állandó vagy ideiglenes tartózkodási helye Szerbia Köztársaság területén. Nem szabad megkülönböztetést tenni az információkat kérők között személyes tulajdonságaik alapján, mint például a nemzeti vagy etnikai hovatartozás, vallás, faj, nem, fogyatékoság stb.

A törvény által biztosított jogok az egyéneket és a jogi személyeket is megilletik. A törvény külön biztosítja az újságírók és a tájékoztatási eszközök iránti egyenlő bánásmódot (a megkülönböztetés tilalma). A hatósági szerv köteles megtéríteni az abból eredő kárt, ha csak egyes újságíróknak vagy tájékoztatási eszközöknek tette lehetővé az információhoz való hozzáférést, vagy ha az információhoz való hozzáférést egyesek számára előbb tette lehetővé (7. és 44. cikk).

- 1. példa: Egy ismert orosz tartálygyártó kéri Versec községi közművesítési titkárságától a városi köztisztasági vállalata számára tartályok beszerzésével kapcsolatos tender dokumentációját. Ezt a kérelmet nem lehet elutasítani csak azért, mert a tender nem hazai részvevőjéről van szó, és a másolatkiadás szükséges költségeit meghaladó összeget sem lehet növelni.*
- 2. Egy újságíró Szerbia Kőolajipari Vállalatához (SZKV) azzal a kérelemmel fordul, hogy küldjék el neki a tavalyi évben behozott nyers kőolaj mennyiségére és származására vonatkozó információkat. A kért információkról az SZKV tájékoztathatja a nyilvánosságot sajtóértekezleten, de erre nem köteles. Ha ezt nem teszi meg, az újságíró kérelmére a megszabott határidőben válaszolnia kell. Amennyiben azonban a válasz megküldése előtt más újságírók is intéztek kérelmet a kért információval kapcsolatban, az SZKV köteles, hogy minden kérelmező újságírónak egyszerre küldje el a választ és ezáltal biztosítsa egyenjogúságukat.*

6. A közérdekű információk biztosa – a jogrendszer új intézménye

A biztos az e törvény által létrehozott állami szerv. A feladata az, hogy gondoskodjon a közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés jogának megvalósításáról, különösen, az hogy:

- döntsön a hatósági szervek határozatai ellen benyújtott fellebbezésekről;
- gyakorlati útmutatásokat tartalmazó kézikönyvet készítsen és jelentessen meg a törvénnyel szabályozott jogok hatékony megvalósítása céljából, és
- a Népképviselőháznak rendszeres jelentéseket készítsen arról, hogyan alkalmazzák a hatósági szervek a törvényt.

A biztosnak saját szakszolgálata van. Munkája végzésében önálló és független, ami azt jelenti, hogy feladatkörének ellátásában nem kérhet és nem fogadhat el az állami szervektől és más személyektől rendeletet és utasítást.

III. Mikor kizárólagos vagy korlátozható a közérdekű információkhoz való hozzáférés?

1. Alapelv: háromrészes tesztelés.

Az információ kérelmezőjének nincs mindig hozzáférési joga a közérdekű információkhoz, amellyel a hatóság rendelkezik.

A hatósági szerv nem köteles engedélyezni a kért információhoz való hozzáférést, ha ehhez konkrét esetben mind a három feltétele megvan (8. cikk, 1. bekezdés):

1. ha a törvényben felsorolt érdekek közül az egyik ellentétben van a kérelmező jogával, hogy a kért információt megismerje;
2. ha az információhoz való hozzáféréssel az érdekellentét súlyos sérülést szenvedne;
3. ha az érdekellentét védelme fontosabb – a hozzáférésmegvonás szükségességét a demokratikus társadalom mércéivel mérve – a kérelmező érdekénél, hogy az információt megismerje.

Annak a felülvizsgálása (tesztelése), hogy a hatóság a törvénnyel összhangban vont-e meg az információhoz való hozzáférési jogot, három részből áll: 1. hogy a hozzáférési kérelem megvonása a törvényben (9., 13. és 14. cikk) felsorolt érdekek védelmében történik-e, és ha megállapítást nyer, hogy igen, akkor 2. hogy a kért hozzáféréssel ez az érdek a konkrét esetben súlyos sérülést szenvedne-e, és 3. hogy a demokratikus társadalom mércéi szerint szükséges-e az információhoz való hozzáférési jog megvonása.

Példa: Tegyük fel, hogy a Pénzügyminisztérium szakértői elaborátumot készítettek egyes adókönyvtételekkel való visszaélésekről, a szabályozásban történt mulasztás vagy a nem megfelelő ellenőrzési lehetőségek miatt, és hogy ennek az elaborátumnak, munkaszövegről lévén szó, hivatali titok jellege van. A gazdasági kérdésekkel foglalkozó újságíró az adókönyvtételekkel való visszaélés témájának feldolgozása közben a következő információk iránti kérelmet fogalmazza meg: Az új adótörvények alkalmazásától kezdve felfigyelt-e a Minisztérium az adókönyvtételekkel kapcsolatos visszaélésekre? Mely területen a leggyakrabban a visszaélések? Milyen méretet öltöttek és milyen okból történnek ezek a visszaélések?

A kérelemben megfogalmazott kérdések válaszai nyilvánvalóan megtalálhatók a hivatali titokként kezelt elaborátumban. Az elaborátum titkosságának meghatározása az automatizmus alapján történt, tekintettel arra, hogy munka jellegű szövegről van szó, de önmagában ez a tény nem jelenti azt, hogy a titkosságot mindenáron meg kell őrizni. A konkrét esetben fennáll a társadalmi érdek, hogy fény derüljön a szabályozás ellenőrzési lehetőségének hiányosságaira, azok elhárítása érdekében. Másrészt, ezeknek a hiányosságoknak nyilvánosságra hozatala, mielőtt még elhárítanák őket, még nagyobb adókönyvtési visszaélésekhez vezethetne („konkrét esetben komoly sérelem”). A titok még egy ideig való megőrzése igazolt („a demokratikus társadalomban szükséges”), amíg az intervenció intézkedések megtörténnek, amelyek elhárítanák a problémát (javítanának a szabályozáson vagy erősítenék az ellenőrzést), az újságíró is ilyen értelmű választ kaphatna (amivel valószínű, nem lenne megelégedve).

Mindenesetre, miután a gyors intézkedések megtörténtek, vagy az előkészítésükhöz és meghozatalukhoz szükséges elfogadható idő elmúltával, sokkal kevésbé volna indokolt megtartani az információ titkosságát, függetlenül attól, hogy a dokumentumon továbbra is rajta áll a „bizalmas” jelzés.

2. A törvény milyen érdekeket sorol fel?

A törvény (a 9., 13. és 14. cikkben) felsorolja mindazokat az érdekeket, amelyeket szembe lehet helyezni a kérelmező érdekével, hogy tudomást szerezzen az információról. Ezek az érdekeken kívül más érdek nem létezik, ami miatt a hatóság megvonhatná az információhoz való hozzáférés jogát. Ezek a következő érdekek:

- * valakinek az élete, egészsége, biztonsága vagy más fontos joga (9. cikk, 1. bekezdés 1. pont);

- * bűncselekmény megakadályozása vagy felderítése, bűncselekmény miatti vádemelés, az előzetes büntető vagy bírósági eljárás folytatása, az ítélet vagy más büntetőeljárás végrehajtása, illetve más jogi eljárás, vagy tisztességes eljárás és igazságos ítélkezés (9. cikk, 1. bekezdés, 2. pont);

- * az ország védelme, a nemzet- vagy közbiztonság, nemzetközi kapcsolatok (9. cikk, 1. bekezdés, 3. pont);

- * az állam a képessége hogy az ország gazdasági folyamatait irányítsa, indokolt gazdasági érdekek megvalósítása (9. cikk, 1. bekezdés, 4. pont);

- * állami, hivatali, üzleti vagy más titok (9. cikk, 1. bekezdés, 5. pont);

- * az információkhoz való hozzáférési joggal való visszaélés (13. cikk);

- * az egyén magánéletére, a tekintélyére való vagy egyéb joga, akire a kért információ személyesen vonatkozik (14. cikk).

3. Konkrét esetben mit jelent a komoly sérelem?

Amennyiben megállapítják, hogy az információhoz való hozzáférés a felsorolt érdekek védelme miatt megvonható, ez még nem jelenti azt, hogy a megvonás összhangban lenne a törvénnyel. Szükséges még megállapítani, hogy konkrét esetben az információhoz való hozzáféréssel a szóban forgó érdek komolyan megsérülne. Ez azt jelenti, hogy a hozzáférés

- * nagyon veszélyeztetné valamely személy életét, egészségét, biztonságát vagy más fontos javát;

- * nagyon veszélyeztetné, akadályozná vagy megnehezítené bűncselekmények elkövetésének megakadályozását, felderítését, a bűncselekmény miatti vádemelést, az előzetes büntető- vagy

bírósági eljárás folytatását, az ítélet vagy más büntetőeljárás végrehajtását, illetve más jogi eljárást, vagy tisztességes eljárás és igazságos ítélkezés folytatását;

* komolyan veszélyeztetné az ország védelmét, a nemzet- vagy közbiztonságot, illetve a nemzetközi kapcsolatokat;

* lényegesen csökkentené az államhatalom képességét, hogy az ország gazdasági folyamatait irányítsa, vagy indokolt gazdasági érdekeinek megvalósítását;

* súlyos jogi vagy más következményekkel járna a törvénnyel védett érdekek szempontjából, amelyek fontosabbak az állami, hivatali, üzleti vagy más titokként kezelt információk hozzáférési jogánál;

* az információkhoz való hozzáférési joggal való komoly visszaélést jelentené;

* komolyan sértené annak az egyénnek a magánéletre és tekintélyre való jogát, vagy egyéb jogát, akire a kért információ személyesen vonatkozik.

4. A demokratikus társadalom szükségszerűségei

A demokratikus társadalomban szükségtelen a információhoz való hozzáférés megvonása:

- ha azzal egyébként sem lehet megvédeni a törvényben felsorolt érdekeket, vagy
- ha a törvényben felsorolt érdekeket úgyszintén más módon is meg lehet védeni, vagy
- ha ezzel nagyobb mértékben történik az információhoz való hozzáférés megvonása, mint amilyen a felsorolt érdekek védelméhez szükséges.

Sok esetben a nem demokratikus hatalom számára elképzelhetetlen, hogy a polgárok hozzáférhessenek az információkhoz, ugyanakkor a demokratikus hatalom számára nem tűnik szükségesnek az információkhoz való hozzáférés megvonása. A hatóság köteles a demokratikus társadalom mércéihez igazodni, értékelve, hogy konkrét esetben az információhoz való hozzáférés komolyan veszélyeztetné-e a törvényben felsorolt érdekeket. A demokratikus társadalom természetére való tekintettel, a hatóság lehetővé teszi az információhoz való hozzáférést – amikor a felsorolt érdekek komoly veszélyeztetése ellenére ezt a közérdek indokoltan megköveteli, különösen akkor, ha az információ a hatóság általi törvényszegésre, az illetékességi túlkapasokra, a munka lelkiismeretlen végzésére stb. vonatkozik.

Példák:

A hatóság igazoltan vonja meg például az ilyen információhoz való hozzáférést:

- * Petar Petroviæ védett tanúnak milyen új identitása van és jelenleg hol tartózkodik?
- * A rendőrség milyen operatív tevékenységet végzett, hol és mikor, milyeneket tervez a Sremska Mitrovica-i börtönből kiszökött két menekülő elfogása érdekében?
- * A határőrség járőre a macedóniai határon milyen időközökben teszi meg az A és a B pont közötti távolságot?
- * Szerbia Köztársaság elnöke és a Francia Köztársaság elnöke közötti tárgyalások átírata
- * A kőolaj stratégiai tartalékainak mennyisége, amire a kormány a fellépő olajválságban számíthat.
- * Kik jelentkeztek eddig a tenderre, ha az információ kérelemére a jelentkezési határidő lejártá előtt kerül sor.
- * Túl sok információ kérése, mondjuk az eddig kifizetett összes fizetéséről a kérdéses minisztérium minden eddigi foglalkoztatottját illetően, vagy ugyanazon, már megkapott adatok kérésének értelmetlen ismétlése.

* Mirko Mirkoviæ páciens egészségügyi kartonjának adatai, aki nem engedélyezte ezekhez az adatokhoz való hozzáférést, nem köztisztviselő, akire való tekintettel ezek az adatok fontosak lennének, és a magánéletben való viselkedésével sem adott alkalmat az információk kérelmezésére.

* Milyen ismereteket szerzett a hatóság a konkurens magánvállalat pénzügyi ellenőrzése alapján, vagy valamely polgár zsírószámlájának kivonatát.

* Mielőtt betekinthehetővé teszik azt a szerződést, amelyet a Városi Képviselőház egy ismert énekessel kötött az újévi koncerten való részvételéről, a címére és bankszámlájára vonatkozó adatokat a dokumentumban hozzáférhetetlenné teszik.

5. Vita arról, hogy a kért információhoz való hozzáférés megvonása a törvénnyel összhangban történt-e

A hatóság, amely megvonja a kért információhoz való hozzáférést, köteles bizonyítani, hogy a konkrét esetben nem indokolt érdeke a kérelmezőnek, hogy az információt ismerje (4. cikk). Az információ kérelmezője, a biztos és az információkhoz való szabad hozzáférés más védelmezési szerve egy háromrészes tesztelés által megállapítja, hogy a hatóság szabályosan járt-e el. Erről a jogi eljárásról bővebben a IV. fejezetben.

IV. A közérdekű információhoz való szabad hozzáférési jog megvalósításának eljárása

1. Az eljárás megindítása

A közérdekű információhoz való szabad hozzáférési jog megvalósításának eljárása annak a hatóságnak a hivatalos személyéhez való kérelem beadásával kezdődik meg, amely az információval rendelkezik. Amennyiben a kérelem elbírálására jogosult személy nincs meghatározva, a kérelmekkel való eljárás a hatóság vezetőjének feladatkörébe tartozik (38. cikk).

A kérelmet írásban és szóban is be lehet adni. A hatóság a kérelem átadására űrlapot írhat elő, de el kell fogadnia azt a kérelmet is, amelyet nem a megszabott űrlapon nyújtanak be. Amikor az információ kérelmezése szóban történik, akkor a kérelmet az információk szabad hozzáféréseinek ügyével megbízott hatósági személy veszi jegyzőkönyvbe.

2. Mit tartalmazzon a kérelem?

A kérelmező a kérelemben feltünteti:

- a hatóság nevét,
- a saját családi és utónevét, címét, illetve székhelyét, amennyiben a kérelmező jogi személy,
- a kért információk leírását,
- egyéb adatokat, amelyek megkönnyítik az információ megtalálását.

Példa: Az újságíró információt kér az elektromos áram behozataláról és a Népképviselőházhoz fordul. A kérelemben emlékezteti a Népképviselőház meghatalmazott személyét, hogy a képviselőház ankétbizottsága számára összegyűjtött anyagban található ilyen információ, amely ezzel a témával 2004 folyamán foglalkozott.

A kérelmező a hatóságtól kérheti, hogy:

- tájékoztassa arról, hogy rendelkezik-e a kért információval,
- tegye lehetővé számára a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést,
- dokumentummásolatot adjon ki a részére,
- postán vagy más módon küldje el neki a dokumentum másolatát.

Fontos kiemelni azt, hogy a kérelmező nem köteles feltüntetni a kérelem benyújtásának okát.

(A kérelem és a fellebbezés űrlapmintái a 2. számú mellékletben található)

3. Mi történik akkor, ha a kérelem nem teljes vagy hiányos?

A hatóság meghatalmazott személye köteles felvilágosítani a kérelmezőt, hogy hártsa el a hiányosságokat, ha a kérelem nem teljes (nem tartalmaz minden szükséges adatot), illetve hiányos (értelmetlen a kérelmet illetően). Amennyiben a kérelmező a megfelelő időben nem hártja el a hiányosságokat, a melyek olyanok, hogy a kérelem alapján nem lehet eljárni, a hatóság záradékkal hiányosként elveti a kérelmet.

Példák:

- * *A kérelmező Niš városhoz fordul, de nem jelöli meg azt az szervet, amelyre a kérelem vonatkozik (pl. polgármester, városi tanács vagy képviselő-testület).*
- * *A kérelmező kéri, hogy a választ elektronikus úton küldjék el neki, de a kérelemben nem jelöli meg az elektronikus postacímét.*
- * *A kérelmező olvashatatlanul írja le a családi- és utónevét.*
- * *A kérelmező a kérelmet a szervezet fejlécével küldi el, de az aláírása felett a saját címét tünteti fel, úgyhogy nem lehet megállapítani, hogy a kérelmet a saját vagy a szervezet nevében küldte-e el.*
- * *A kérelmező arról kér információt, hogy a hatóság mekkora telefonszámlát fizet, de nem jelöli meg, hogy az információ mely periódusra vonatkozik (a múlt hónapban, a tavalyi évben, mennyit terveztek a folyó költségvetési évre stb.).*

4. A hatóság eljárási határideje

A hatóság köteles halasztás nélkül, legkésőbb a kérelem átvételétől számított 15 napos határidőn belül a kérelmező kérelme szerint eljárni. Ez azt jelenti, hogy a hatóság ezen a határidőn belül köteles a kérelmezőt értesíteni arról, hogy rendelkezik-e a kért információval, továbbá hogy lehetővé tegye számára a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, vagy, hogy kiadja számára ennek a dokumentumnak a másolatát.

Ha a hatóságnak nincs lehetősége, indokolt okokból, hogy 15 napos határidőn belül a kérelmező kérelme szerint eljárjon, köteles őt azonnal erről értesíteni és utólagos határidőt kijelölni, amelyben a kérelem alapján eljár. Ez a határidő nem lehet hosszabb a kérelem átvételétől számított 40 napnál.

A hatóság köteles a kérelmező kérelme alapján 48 órán belül eljárni, amennyiben az információ

- **valamely személy életének vagy szabadságának a védelmét szolgálja,**

- **a közegészség veszélyeztetésére illetve védelmére vonatkozik,**
- **a környezet veszélyeztetésével vagy védelmével kapcsolatos.**

A kérelmező fellebbezést nyújthat be a biztosnak, ha a hatóság a megszabott határidő keretében nem válaszol a kérelmére.

Példa: A kérelmező községe iskoláskor előtti intézményéhez fordul, azzal a kéréssel, hogy adják ki neki a hároméves kor alatti gyermekek nevelési tervét (például azért, mert olyan benyomása van, hogy a nevelők a gyermekével nem foglalkoznak kellő mértékben). Tegyük fel, hogy ilyen dokumentum létezik, hogy a kérelmező a kérelmet az intézmény meghatalmazott személyének személyesen adta át, és hogy ennek a személynek mindössze néhány percere van szüksége, hogy a dokumentumot megtalálja és lemásolja. Nyilvánvaló, hogy ennek a kérelemnek „halasztás nélkül” eleget lehet tenni, és a meghatalmazott személy kötelessége, hogy így is tegyen.

Amennyiben azonban az iskoláskor előtti intézmény hivatalnoka más dologgal (más kérelmek alapján való eljárással vagy más munkafeladatokkal, amelyeket úgyszintén végez) van megterhelve, lehetséges, hogy nem tud azonnal a kérelmező kérelmével foglalkozni, de mindenképpen köteles 15 napos határidőn belül a kérelmezőnek kiadni a dokumentum másolatát (a másolási költségek megtérítésével).

Ha azonban a kérelmező a szakirodalomba való betekintést kérte, amelyek alapján a nevelési tervek készültek (amely azonosítható és megtalálható a könyvtárban és az intézmény dokumentációjában), a meghatalmazott személy a kérelem átvétele után olyan mértékben tesz eleget, amilyenben ezt halasztás nélkül megteheti (megküldi a nevelési tervek másolatát) és értesíti a kérelmezőt, hogy a szakirodalom megtekintését 40 napon belül elvégezheti az intézmény helyiségeiben (a hosszabb határidőt azzal indokolva, hogy a hivatalos személynek szüksége lesz annak megállapítására, hogy milyen irodalomról van szó, és előkészítse, hogy a kérelmező számára lehetővé tegye annak megtekintését).

5. Hogyan jár el a hatóság, amikor lehetővé teszi az információhoz való hozzáférést?

A hatóság írásban értesíti a kérelmezőt, hogy:

- rendelkezik vagy nem rendelkezik a kért információval,
- a hatóság helyiségeiben, a meghatározott időben és módon, elvégezheti a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve hogy
- kiadja vagy elküldi neki a dokumentum másolatát, a másolás vagy elküldés szükséges költségeivel.

Amikor a hatóság lehetővé teszi az információhoz való hozzáférést, erről nem ad ki külön határozatot, hanem hivatalos jegyzetet készít.

6. Hogyan valósul meg a betekintési jog?

A kért információba való betekintés a hatóság rendelkezésére álló felszerelés igénybevételével történik, kivéve ha a kérelmező a saját eszköze felhasználásával kíván betekinteni a dokumentumba.

A kérelmező indokolt okokból kérheti, hogy a dokumentumba való betekintést a hatóság által az értesítésben a megjelölt időponttól eltérő időpontban tehesse meg.

Annak a személynek a számára, aki kísérő nélkül nem képes betekinteni a dokumentumba, lehetővé teszik, hogy ezt kísérője segítségével tegye meg.

Ha a hatóság azon a nyelven rendelkezik a kért információt tartalmazó dokumentummal, amelyiken a kérelmet benyújtották, köteles a kérelmező számára lehetővé tenni az ilyen nyelvű dokumentumba való betekintést.

7. Hogyan valósítható meg a másolatra való jog?

A hatóság a kért információt tartalmazó dokumentumot olyan alakban adja ki, amilyenben az információ van (fénymásolat, hang- vagy képmásolat, digitális másolat stb.). Amennyiben nincsenek meg a kellő technikai lehetőségei a dokumentum olyan formában való elkészítésére, amilyenben az információ van, a hatóság a másolatot más formában készíti el, vagy pedig értesíti a kérelmezőt, hogy a másolatot elkészítheti saját felszerelésének az igénybevételével. Ha a hatóság a kért információt tartalmazó dokumentummal azon a nyelven rendelkezik, amelyen a kérelmet benyújtották, köteles a kérelmező számára a dokumentum másolatát ezen a nyelven kiadni.

Példa: A kérelmező a Gépkocsi- és Motoros Szövetséghez fordul azzal a kérelemmel, hogy adja ki neki annak a színes poszternek a fénymásolatát, amely felszólítja a gépkocsivezetőket, hogy vezetés közben ne használják a mobiltelefonjukat. A Szövetség meghatalmazott személye ellenben megállapítja, hogy a poszter nem szabványos méretű, valamint hogy a Szövetségnek nincsen színes fénymásolója, hanem csak fekete-fehér. Ezért értesíti a kérelem átadóját, hogy csak fekete-fehér másolatot adhat ki neki, ami ez mellett 20 százalékkal kisebb az eredetinel.

A kérelmező elfogadja a Szövetség érvelését, de követeli, hogy a poszterről saját digitális fényképezőgéppel felvételt készítsen, ami lehetővé teszi neki, hogy más helyen elkészítse az eredetihez hű másolatot; a hivatalos személy pedig eleget tesz ennek a kérelemnek.

8. Mennyibe kerül az információhoz való hozzáférés?

Az értesítés, hogy a hatóság rendelkezik-e a kért információval, valamint a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés ingyenes.

A kérelmező köteles megfizetni a dokumentum másolata elkészítésének és elküldésének szükséges költségeit. A másolás költségeit Szerbia Köztársaság kormánya szabja meg.

A másolat elkészítésének költségei alól mentesülnek:

- az újságírók, amikor a dokumentum másolatát hivatásuk végzése érdekében kérik;
- az emberjogi szervezetek, amikor a dokumentum másolatát az egyesület céljainak megvalósítása végett kérik;
- minden személy, ha a kért információ a közegészség veszélyeztetésére, illetve védelmére vagy a környezet veszélyeztettségére vonatkozik.

Ha az információ az országban vagy az interneten megjelenik, illetve hozzáférhető, az ingyenes másolatra való jogra nem lehet hivatkozni.

9. Hogyan jár el a hatósági szerv, amikor megvonja az információhoz való hozzáférés jogát?

Ha a hatósági szerv részben, vagy teljes egészében, az Útmutató III. részében lévő okokból kifolyólag elutasítja a kérelmező kérelmét, köteles erről külön határozatot hozni. A kérelem

elutasításáról szóló határozatot írásban kell megindokolni. A hatóság köteles a kérelmezőt azokról a jogi eszközökről értesíteni, amelyeket az elutasító határozat ellen benyújthat.

10. Mikor továbbítja a hatósági szerv a kérelmet a biztoshoz?

Amennyiben a hatósági szerv nem rendelkezik a kért információt tartalmazó dokumentummal, az információhoz való hozzáférésre vonatkozó kérelmet továbbítja a biztoshoz. Egyúttal értesíti a biztost és a kérelmezőt, hogy ismeretei szerint kinek a birtokában van a dokumentum.

A biztos kötelezően ellenőrzi, hogy a hatóság, amelyhez a kérelmet elsődlegesen benyújtották, valóban nem rendelkezik a kért információval. Ha a biztos megállapítja, hogy a kért információ valamely más hatóság birtokában van, akkor:

- a kérelmet ehhez a hatósághoz továbbítja, vagy
- a kérelmezőt utasítja, hogy ahhoz a hatósághoz forduljon.

Tekintettel arra, hogy a kérelmező marad kérelmének «az ura», ellenezheti kérelme más hatósághoz való továbbítását. A kérelem más hatósághoz való továbbításának az előnye, hogy nem kell újabb kérelmet benyújtani. A továbbított kérelem alapján történő eljárás határideje a másik hatóságnak való kézbesítés napjától kezdődik.

Példa: Egy egyetemi hallgató szemináriumi dolgozatot készít az erőszakról a szerbiai családokban. Az Igazságügy-minisztériumhoz fordul információt kérve arról, hogy hány bejelentés történt ennek a bűncselekménynek a törvénybe iktatása óta, hány eljárás indult és hány fejeződött be büntető ítélettel. Mondjuk, hogy a Minisztérium ilyen információval nem rendelkezik, de az információhoz való hozzáféréssel megbízott személynek tudomása van arról, hogy a Statisztikai Intézetnek vannak ilyen adatai, vagy hogy a Belügyminisztérium, a Legfelsőbb Bíróság és a Köztársasági Ügyész rendelkezik ezeknek az információknak egy részével. Az Igazságügy-minisztérium meghatalmazott személye értesíti a biztost és a kérelmezőt, és a kérelmet továbbítja a biztoshoz.

11. Mikor lehetséges fellebbezni a biztoshoz?

Annak a szervnek a döntése ellen, amelyhez az információhoz való hozzáférési kérelem be lett nyújtva, fellebbezni lehet a biztoshoz, amennyiben a hatósági szerv:

- teljes egészében vagy részben elutasítja a kérelmező kérelmét;
- a megszabott határidőn belül nem válaszol az igénylő kérelmére („a közigazgatás hallgatása”);
- nem teszi lehetővé a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést azokkal az eszközökkel, amelyekkel rendelkezik, illetve nem teszi lehetővé a kérelmezőnek, hogy a dokumentumba a saját felszerelésével tekintsen bele;
- a dokumentum másolatának kiadását olyan térítési összeg befizetésének feltételéhez köti, amely meghaladja a kért másolat elkészítésének szükséges költségeit;
- nem teszi lehetővé a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést azon a nyelven, amelyen a kérelem készült, annak ellenére, hogy rendelkezik ilyen nyelvű dokumentummal.

A kérelmező az elutasító határozat kézhezvételétől, vagy attól a naptól számított 15 napos határidőn belül fellebbezhet a biztoshoz, amikor lehetetlenné tették számára, hogy a törvénnyel összhangban megvalósítsa a információkhoz való hozzáférési jogát.

A kérelmező a biztosnak szóló fellebbezést annál a hatóságnál adja át, amelynél a kérelmet benyújtotta.

Példa: A kérelmező a Tartományi Oktatási és Művelődési Titkárságnál kérte az azokra a művelődési rendezvényekre vonatkozó információhoz való hozzáférést, amelyeket az előző évben ennek a titkárságnak a támogatásával rendeztek. Fellebbezhet a biztoshoz, ha:

- *nem kap semmilyen választ;*
- *azt a választ kapja, hogy a titkárságnak ilyen információi nincsenek;*
- *a törvényes határidőben nem kap választ;*
- *a titkárság a dokumentum kiadását, amely a rendezvények listáját tartalmazza, olyan összeg befizetésével feltételezi, amely meghaladja a másolás szükséges költségeit (például kétszer nagyobb összeget, mint amennyit a magántulajdonban levő fénymásoló irodák megfizettek, vagy olyan összeget, ami meghaladja a szerbiai kormány díjszabásának összegét);*
- *a kérelmező kéri, hogy a kért információt tartalmazó dokumentumot szkennelje a saját szkennerén (amelyet elhozott a titkárságra), de a hivatalos személy ezt nem engedélyezi neki, ragaszkodva a hivatalos fénymásoló használatához;*
 - *a kérelmező szlovák nyelven adja be kérelemét a titkársághoz, a titkárságnál a kért lista ezen a nyelven is megvan, de ehelyett a szerb nyelvű listát kínálják fel betekintésre.*

12. Mikor indokolatlan a fellebbezés?

Fellebbezés abban az esetben indokolatlan, ha a törvénnyel összhangban a következő állami szervek elutasították a kérelmező kérelmét, illetve megvonták tőle az információkhoz való hozzáférést:

- Szerbia Köztársaság Népképviselőháza,
- Szerbia Köztársaság elnöke,
- Szerbia Köztársaság Kormánya,
- Szerbia Legfelsőbb Bírósága,
- Szerbia Alkotmánybírósága,
- Szerbia Köztársasági Ügyészsége.

Ezeknek a szerveknek a határozata ellen közigazgatási pert lehet indítani a törvénnyel összhangban az illetékes bíróságnál.

13. Hogyan dönt a biztos a fellebbezésről?

A biztos a fellebbezésről késedelem nélkül, de légkésőbb a fellebbezés átadásától számított 30 napon belül dönt.

A biztos lehetővé teszi a hatóságnak, de szükség szerint a kérelmező számára is, hogy írásban nyilvánítsa ki véleményét a fellebbezésről.

A biztos, a fellebbezés alapján eljárva, ellenőrzi és megállapítja a határozat meghozatalához szükséges tényeket. Ez alkalommal a biztosnak joga van betekinteni minden dokumentumba, beleértve azt is, amelyet a kérelmezőtől valamilyen okból megvontak.

14. Milyen a biztos döntéshozatalának a hatása?

A biztos határozata kötelező arra a hatóságra nézve, amelyik a kérelmezőtől megvonta az információhoz való hozzáférést. A fellebbezésről döntve a biztosnak minden konkrét esetben joga van arra, hogy önállóan is lehetővé tegye a kérelmezőnek az információhoz való hozzáférést.

A biztos határozatának végrehajtásáról, szükség szerint, Szerbia Köztársaság Kormánya gondoskodik.

15. Mi történik akkor, ha a kérelmező elégedetlen a biztos döntésével?

Amennyiben a kérelmező elégedetlen a biztos határozatával, vagy ha a biztos nem hozza meg a határozatot a megszabott határidőn belül, a kérelmező közigazgatási pert indíthat az illetékes bíróságnál.

A közigazgatási per az állami szervek külsőleges bírósági ellenőrzésének formája. A keresetlevelet közvetlenül az illetékes bíróságnál a határozat kézbesítésétől számított 30 napos határidőn belül kell betérjeszteni és átadni.

Amennyiben a biztos a fellebbezésről nem dönt a megszabott határidőn belül, a kérelmező követelheti tőle, hogy a határozatot további, hétnapos kiegészítő határidőn belül hozza meg. Ha a biztos még ekkor sem hozza meg a határozatot, a kérelmező a keresetlevelet a kiegészítő határidő utolsó napjától számított 30 napos határidőn belül terjesztheti be.

16. Mit kell a keresetlevélnek tartalmaznia?

A keresetlevélnek a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a felperes családi- és utóneve, foglalkozása és lakcíme, illetve székhelye;
- a biztosnak, illetve annak a hatósági szervnek a határozatát, amely ellen nincsen fellebbezési jog (lásd az Útmutató 12. pontját)
- a keresetlevél benyújtásának okát és
- milyen irányban és terjedelemben javasolja a határozat megsemmisítését.

17. Mit lehet még tenni, ha a hatósági szerv nem teljesíti törvényes kötelezettségét?

Mindenkinek jogában áll a biztosnál feljelentést tenni, hogy a hatósági szerv nem teljesíti törvényes kötelezettségét, de különösen akkor ha:

- nem készít tájékoztatót a munkájával kapcsolatos alapvető adatokkal (39. cikk);
- nem tartja karban az információhordozókat olyan módon, amely lehetővé teszi a közérdekű információk hozzáféréshez való jog zavartalan megvalósítását (41. cikk);
- nem részesíti kiképzésben a foglalkoztatottakat a törvényes rendelkezések alkalmazásának módjáról (42. cikk).

A feljelentés alapján eljárva a biztos határozatot hozhat, amellyel megállapítja, hogy a hatóság nem teljesítette kötelezettségét, és elrendeli neki azok végrehajtását.

Példa: A kérelmező a község működésére vonatkozó alapvető adatokat tartalmazó tájékoztatót kérte. Azt a választ kapta, hogy a tájékoztató még mindig nem készült el. A kérelmező fellebbezést nyújthat be a biztoshoz, amennyiben gyanítja, hogy a tájékoztató mégis létezik, de a község hivatalos személye nem akarja neki odaadni. Ha azonban a tájékoztató valóban nem létezik, a kérelmező nem kaphatja meg még a biztosnak a fellebbezésről való döntése alapján

sem. Másrésről, az elutasított kérelmező vagy bárki más feljelentést tehet a biztosnál, hogy a község nem teljesítette a munkája nyilvánosságának fejlesztésével kapcsolatos intézkedésekből eredő feladatokat, miután a biztos elrendelheti a községnek, hogy ezt tegye meg.

Emellett ki kell emelni, hogy a tájékoztatási ügyekkel megbízott minisztérium végzi az e törvény végrehajtása feletti felügyeletet és reagálnia kell minden olyan helyzetben, amikor nyilvánvaló akadályok vannak a törvény végrehajtásában.

1. számú melléklet

T Ö R V É N Y

A KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK SZABAD HOZZÁFÉRÉSÉRŐL

(Megjelent Szerbia Köztársaság Hivatalos Közlönyének, 2004. november 5-i, 120. számában)

I. ALAPRENDELKEZÉSEK

A törvény tárgya

1. cikk

E törvény szabályozza a közérdekű információk hozzáférhetőségét, amelyekkel a hatóság rendelkezik, a nyilvánosság azon érdekvédelme céljából, hogy tudomást szerezzen azokról, valamint a szabad demokratikus rendszer és a nyitott társadalom megvalósulásának érdekében.

A közérdekű információkhoz való hozzáférési jog megvalósítása érdekében, amelyekkel a hatóság rendelkezik, e törvény létrehozza a közérdekű információk biztosa intézményét (a továbbiakban: biztos), mint önálló, munkájának végzésében független állami szervet.

Közérdekű információ

2. cikk

E törvény értelmében közérdekű információnak számít az az információ, amellyel a hatóság rendelkezik, és a hatóság munkája közben vagy azzal kapcsolatban keletkezett; amely dokumentum tartalma arra vonatkozik, amiről a nyilvánosságnak indokolt érdeke van tudomást szerezni.

Ahhoz, hogy valamely információ közérdekű információnak számítson nem lényeges, hogy az információ forrása a hatóság vagy más személy, nem lényeges az információt tartalmazó dokumentum (papír, szalag, film, elektronikus médium stb.), amelyben az információ található, az információ keletkezése, az információról való tudomásszerzés módja és nem lényegesek az információ egyéb hasonló tulajdonságai sem.

Hatóság

3. cikk

E törvény értelmében hatóságnak (a továbbiakban: hatóság) számít:

1. az államigazgatási szerv, a területi önkormányzati szerv, a helyi önkormányzati szerv, a közhatalmi joggal rendelkező szervezet (a továbbiakban: állami szerv);
2. olyan jogi személy, amelyet állami szerv alapít vagy teljes egészében illetve túlnyomó részben finanszíroz.

Az indokolt érdekek jogi feltételei

4. cikk

A törvény 2. cikke alapján a nyilvánosságnak minden esetben érdekében van tudomást szerezni azokról az információkról, amelyekkel a hatóság rendelkezik, és amelyek a lakosság vagy a környezet egészségének veszélyeztetésére, illetve védelmére vonatkoznak; továbbá más információkról is, amelyekkel a hatóság rendelkezik, s e törvény 2. cikke értelmében, indokolt érdeke, hogy tudomást szerezzen azokról, kivéve, ha a hatóság ennek az ellenkezőjét bebizonyítja.

A közérdekű információkhoz való hozzáférési jog tartalma

5. cikk

Mindenkinek jogában áll, hogy értesüljön arról, rendelkezik-e a hatóság bizonyos közérdekű információval, és hogy az a számára egyébként hozzáférhető-e.

Mindenkinek joga van arra, hogy hozzáférhető legyen számára a közérdekű információ, oly módon, hogy lehetővé teszik számára a közérdekű információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, a dokumentum másolatára való jogot, valamint azt a jogot, hogy kérésére a dokumentum másolatát megküldik postán, faxon, elektronikus postán vagy más módon.

Az egyenlőség elve

6. cikk

Az e törvényből eredő jogok mindenkit egyenlő feltételek mellett illetnek meg, az állampolgárságra, állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyre illetve székhelyre vagy valamely személyes tulajdonságra, mint amilyen a faji, vallási, nemzeti és etnikai hovatartozás, nemre stb. való tekintet nélkül.

Az újságírók és a tájékoztatási eszközök diszkriminációjának tilalma

7. cikk

A hatóság nem részesíthet egyetlen újságírókat vagy tájékoztatási eszközöket sem előnyben, amikor többen nyújtanak be kérelmet, azzal, hogy csak valakinek teszi lehetővé, vagy valakinek előbb teszi lehetővé a közérdekű információk hozzáféréseinek jogát.

A jogok korlátozása

8. cikk

Az e törvényből eredő jogokat csak kivételesen lehet korlátozni, akkor ha ezt megköveteli a demokratikus társadalmi érdek, és az alkotmány vagy a törvények komolyabb megsértésének védelem érdekében.

E törvény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az valamely e törvény által elismert jog megszüntetéséhez vezetne vagy hogy nagyobb mértékben korlátozza a jogot az e cikk 1. bekezdésében előírtánál.

II. A KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK SZABAD HOZZÁFÉRÉSÉNEK KIZÁRÁSA ÉS KORLÁTOZÁSA

**Az élet, az egészség, a biztonság, az igazságszolgáltatás, a honvédelem, a nemzet-
és közbiztonság, az ország gazdasági jóléte és a titok**

9. cikk

A hatóság abban az esetben nem teszi lehetővé a kérelmező számára a közérdekű információkhoz való hozzáférést, ha azzal:

1. valamely személy életét, egészségét, biztonságát vagy más fontos javát veszélyezteti;
2. veszélyezteti, akadályozza vagy megnehezíti a bűncselekmény elkövetésének megakadályozását vagy felderítését, a bűncselekmény miatti vádemelést, az előzetes büntetőeljárás folytatását, a bírósági eljárás folytatását, az ítélet vagy más büntetőeljárás végrehajtását, illetve más jogi eljárást, vagy a tisztességes peres eljárást és igazságos ítélkezést;
3. komolyan veszélyezteti az ország védelmét, a nemzet- vagy közbiztonságot, illetve a nemzetközi kapcsolatokat;
4. lényegesen csökkentené az állam képességét a gazdasági folyamatok irányításában, vagy jelentősen megnehezítené a fontosabb gazdasági érdekek megvalósítását;
5. hozzáférhetővé tenne valamely jogszabály vagy a törvényen alapuló hivatalos aktus által állami, hivatali, üzleti vagy más titokként meghatározott, illetve csak a személyek bizonyos köre számára hozzáférhető információt vagy dokumentumot, és amelynek megsértése súlyosabb jogi vagy más következményeket vonna maga után a törvény által védett, az információhoz való hozzáférés érdeknél.

A hatóság birtokában lévő, a nyilvánosság számára már hozzáférhető közérdekű információ

10. cikk

A hatóság nem köteles a kérelmező számára lehetővé tenni a közérdekű információkhoz való hozzáférést, ha olyan információról van szó, amely az országban vagy az interneten már megjelent és hozzáférhető.

Az 1. bekezdés előfordulása esetén a hatóság a kérelemre adott válaszban megjelöli az információhordozót (a hivatalos közlöny számát, a publikáció elnevezését stb.), hol és mikor jelent meg a kért információ, kivéve ha az általánosan ismert.

A megjelentetett információ kétségbevonása a hatóságok által

11. cikk

Ha a hatóság vonja a megjelent közérdekű információ hitelességét vagy teljességét, közli a hiteles és teljes információt, illetve lehetővé teszi a betekintést abba a dokumentumba, amely a hiteles és teljes információt tartalmazza, kivéve az e törvény 9. és 14. cikkében foglalt esetekben.

Az információk elkülönítése

12. cikk

Ha a közérdekű információ elkülöníthető a dokumentumban lévő többi információtól, amelybe a hatóság nem köteles a kérelmezőnek betekintést engedélyezni, a hatóság lehetővé teszi a kérelmezőnek a dokumentum azon részébe való betekintést, amely az elkülönített információt tartalmazza.

A közérdekű információk szabad hozzáféréssel való visszaélés

13. cikk

A hatóság nem teszi lehetővé a kérelmezőnek a közérdekű információkhoz való hozzáférési jog érvényesítését, ha az visszaél a közérdekű információkhoz való

hozzáférhetőség jogával, különösen ha a kérelme értelmetlen, gyakori, ha az ugyanaz vagy már megadott információk iránt ismétlődik, vagy ha túl sok információt kér.

Magánügy és a személyek más jogai **14. cikk**

A hatóság nem engedélyezi a közérdekű információkhoz való hozzáférés jogának megvalósítását, ha ezzel megsértené annak a személynek, akire a kért információ vonatkozik, a magánéletre, a tekintélyre vagy egyébre való jogát, kivéve ha:

1. ez a személy erre engedélyt adott;
2. ha közismert személyről, közérdekű jelenségről vagy eseményről, különösen ha állami és politikai tisztségviselőről van szó és ha az információ fontos, tekintettel arra a tisztségre, amelyet az illető személy betölt;
3. ha olyan személyről van szó, aki viselkedésével, különösen a magánéletével kapcsolatban, alkalmat adott az információ kérésére.

III. HATÓSÁGI ELJÁRÁS

Értesítési, betekintési, másolat kiadási és utalási kérelem **15. cikk**

A kérelmező a hatósághoz írásbeli kérelmet nyújt be a közérdekű információkhoz való hozzáférési jogának megvalósítása érdekében (a továbbiakban: kérelem).

A kérelemnek tartalmaznia kell a hatóság nevét, a kérelmező nevét és címét, valamint a kért információ minél pontosabb leírását.

A kérelem tartalmazhat egyéb adatokat is, amelyek megkönnyítik a kért információ megtalálását.

A kérelmező nem köteles megindokolni kérelmét.

Ha a kérelem nem tartalmazza a 2. bekezdésben lévő adatokat, vagyis a kérelem nem szabályszerű, a meghatalmazott hatósági személy köteles térítésmentesen útbaigazítani a kérelmezőt a hiányosságok elhárításának módjáról, illetve a kérelmezőnek utasítást küldeni a kérelem kiegészítéséről.

Ha a kérelmező a megszabott határidőn belül, illetve az utasítás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem hárítja el a hiányosságokat, a hiányosságok pedig olyanok, hogy a kérelem alapján nem lehet eljárni, a hatóság záradékkal elveti a kérelmet, mint szabályszerűtlent.

A hatóság a szóbeli, jegyzőkönyvbe mondott kérelem alapján is köteles lehetővé tenni az információkhoz való hozzáférést, miután az ilyen kérést külön nyilvántartásba veszi, és az írásban beadott kérelemre vonatkozó határidőket alkalmazza rá.

A hatóság előírt úrlapon kérheti a kérelem benyújtását, de köteles elbírálni azt a kérést is, amelyik nem ilyen úrlapon készült.

A kérelem elbírálása **16. cikk**

A hatóság köteles késedelem nélkül, de legkésőbb a kérelem átvételétől számított 15 napos határidőn belül a kérelmezőt értesíteni az információ birtoklásáról, lehetővé tenni számára az információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve kiadni neki a dokumentum másolatát. A dokumentum megküldésének keltezése a kérelmezőnek az a nap, amikor a másolat elhagyja annak a hatóságnak az iktatóját, amelyiktől az információt kérték.

Ha a kérelem olyan információra vonatkozik, amelyről indokoltan feltételezhető hogy jelentőséggel bír valamely személy élete vagy szabadsága védelmére, illetve a lakosság egészségnek veszélyeztetésére, védelmére vagy a környezet veszélyeztetésére és védelmére nézve, a hatóság köteles a kérelmezőt értesíteni a kért információ birtoklásáról, lehetővé tenni számára a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve a kérelem átvételétől számított 48 órán belül kiadni neki a dokumentum másolatát.

Amennyiben a hatóságnak indokolt okokból nincs lehetősége, hogy, az 1. bekezdésben említett határidőn belül értesítse a kérelmezőt az információ birtoklásáról, hogy betekintést nyújtson a kért információt tartalmazó dokumentumba, illetve hogy kiadja vagy megküldje neki a dokumentum másolatát, erről köteles azonnal értesíteni a kérelmezőt és utólagos határidőt megjelölni, amely nem lehet hosszabb a kérelem átvételétől számított 40 napnál, s amely alatt értesíteni fogja a kérelmezőt az információ birtoklásáról, lehetővé teszi számára a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve kiadja vagy megküldi neki annak a másolatát.

Ha a hatóság a kérelemre határidőben nem válaszol, a kérelmező fellebbezést nyújthat be a bíróságnál, kivéve az e törvényben meghatározott eseteket.

A hatóság, az értesítéssel, hogy a kérelmező számára lehetővé teszi a dokumentumba való betekintést, illetve kiadja neki annak másolatát, a kérelmezővel közli az időpontot, a helyet és a betekintés módját, a másolatkészítés szükséges költségeit; abban az esetben viszont ha nem rendelkezik a másolat elkészítéséhez szükséges műszaki eszközökkel, értesíti a kérelmezőt arról a lehetőségről, hogy a saját felszerelésével másolatot készíthet.

A kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés a hatóság hivatalos helyiségeiben történik.

A kérelmező indokolt okokból kérheti, hogy a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést az információval rendelkező hatóság által elrendelt időtől eltérő időben végezze el.

Annak a személynek a számára, akinek kísérel nélkül nincs módjában a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést elvégezni, lehetővé teszik, hogy ezt kísérel segítségével tegye meg.

Amennyiben eleget tesz a kérelemnek, a hatóság erről nem hoz külön határozatot, hanem hivatalos jegyzetet készít.

Ha a hatóság elutasítja, hogy egészében vagy részben értesítse a kérelmezőt az információ birtoklásáról, hogy betekintést nyújtson a kért információt tartalmazó dokumentumba, hogy kiadja vagy elküldje számára annak a másolatát, köteles határozatot hozni az elutasításról és ezt a határozatot írásban megindokolni, valamint a határozatban utalni azokra a jogi eszközökre, amelyekkel a kérelmező az ilyen határozat ellen élhet.

Térítmény

17. cikk

A kért dokumentumba való betekintés ingyenes.

A kért információt tartalmazó dokumentum másolatát a kérelmező megkaphatja, amennyiben megtéríti a másolat elkészítésének költségeit, utalvány esetén pedig annak a költségeit.

A költségjegyzéket, amelynek alapján a hatóság elszámolja az előző bekezdésben említett költségeket, a kormány határozza meg.

A 2. bekezdésben levő térítés alól mentesülnek az újságírók, amikor a dokumentum másolatát a hivatásuk végzése érdekében kérik, az emberjogi szervezetek, amikor a dokumentum másolatát az egyesület céljainak megvalósítása miatt kérik és minden személy, amikor a kért információ a közegészség veszélyeztetésére, illetve védelmére vagy a környezet veszélyeztetésére vonatkozik, kivéve e törvény 10. cikkének 1. bekezdésében felsorolt esetekben.

A biztos felügyel a térítmény megfizetésének és a térítmény alóli mentesítésnek a gyakorlatára, valamint utasításokat ad a hatóságoknak ennek a gyakorlatnak az egységesítése céljából.

Az iratok megtekintése és a másolat készítése **18. cikk**

A kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés azzal a felszereléssel történik, amellyel a hatóság rendelkezik, kivéve ha a kérelmező követeli, hogy a betekintést a saját eszközeivel végezze el.

A hatóság a kért információt tartalmazó dokumentum másolatát (fénymásolatát, hang-, kép- és digitális másolatát stb.) olyan formában adja ki, amilyenben az információ van.

Amennyiben a hatóságnak nincs műszaki lehetősége a dokumentum másolatának a 2. bekezdés értelmében való elkészítésére, a dokumentum másolatát más formában készíti el.

Ha a hatóság a kért információt tartalmazó dokumentummal azon a nyelven rendelkezik, amelyiken a kérelmet beadták, köteles a kérelmező számára lehetővé tenni az ilyen nyelvű dokumentumba való betekintést, illetve azon a nyelven másolatot készíteni, amelyiken a kérelem készült.

A kérelem továbbítása a biztoshoz **19. cikk**

Ha a hatóság nem rendelkezik a kért információt tartalmazó dokumentummal, továbbítja a kérelmet a biztoshoz, és tájékoztatja a biztost és a kérelmezőt arról, hogy ismeretei szerint kinek a birtokában van a kért információ.

A biztos eljárása a továbbított kérelemmel **20. cikk**

A kérelem átvétele után a biztos ellenőrzi, hogy a kérelmet továbbító hatóságnak birtokában van-e a kért információt tartalmazó dokumentum.

Amennyiben megállapítja, hogy az 1. bekezdésben említett dokumentum nincs a kérelmet továbbító hatóság birtokában, a biztos megküldi annak a hatóságnak, amelynek a birtokában van a dokumentum, kivéve ha a kérelmező ezt másként kérte, és erről értesíti a kérelmezőt, vagy utasítja a kérelmezőt, hogy forduljon ahhoz a hatósághoz amelynek a birtokában van a kért információ.

A biztos a 2. bekezdésben lévő eljárást attól függően rendeli el, hogy milyen módon valósítható meg hatékonyabban a közérdekű információkhoz való hozzáférhetőségi jog.

Ha a biztos megküldi a kérelmet a 2. bekezdésben lévő hatóságnak, a 16. cikkben előlátott határidő számítása a megküldés napjától kezdődik.

Egyéb eljárási rendelkezések **21. cikk**

A hatóság előtti eljárásban az általános közigazgatási eljárást rendező törvénynek az elsőfokú eljárásra vonatkozó szabályai kerülnek alkalmazásra, ha e törvény másként nem rendelkezik.

IV. A BIZTOS ELŐTTI ELJÁRÁS

Fellebbezési jog **22. cikk**

A kérelmező, a határozat kézbesítésétől számított 15 napos határidőn belül, fellebbezést nyújthat be a biztoshoz, ha:

1. a hatóság, a 16. cikk 1. és 3. bekezdésével ellentétben elutasítja a kérelmező tájékoztatását arról, hogy rendelkezik-e a meghatározott közérdekű információval, vagy hogy az számára egyébként hozzáférhető-e, hogy betekintést nyújtson számára a kért információt tartalmazó dokumentumba, hogy kiadja vagy megküldje neki a dokumentum másolatát, vagy ha ezt nem teszi meg az előírt határidőn belül;

2. a hatóság, a 16. cikk 2. bekezdésével ellentétben, a megszabott határidőn belül nem válaszol a kérelemre;

3. a hatóság, a 17. cikk 2. bekezdésével ellentétben, olyan térítési összeg befizetésének feltételéhez köti a kért információt tartalmazó dokumentum másolatának kiadását, amely meghaladja a kért másolat elkészítésének szükséges költségeit;

4. a hatóság az e törvény 18. cikke 1. bekezdésében előírt módon nem teszi lehetővé a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést;

5. a hatóság az e törvény 18. cikke 4. bekezdésében előírt módon nem teszi lehetővé a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve nem adja ki a dokumentum másolatát.

A Népképviselőház, a köztársasági elnök, Szerbia Köztársaság Kormánya, Szerbia Legfelsőbb Bírósága, az Alkotmánybíróság és a Köztársasági Ügyész határozata ellen nem lehet fellebbezni.

Az e cikk 2. bekezdésében említett határozat ellen közigazgatási pert lehet indítani, a törvénnyel összhangban, amiről a bíróság hivatalból értesíti a biztost.

A biztos eljárása a fellebbezés alapján

23. cikk

A biztos előtti eljárásban az általános közigazgatási eljárást rendező törvénynek a másodfokú szerv előtti fellebbezési eljárásra vonatkozó szabályai kerülnek alkalmazásra, ha e törvény másként nem rendelkezik.

24. cikk

A biztos a határozatot, késedelem nélkül, legkésőbb a fellebbezés benyújtásától számított 30 napos határidőn belül hozza meg, miután a hatóságnak és szükség szerint a kérelmezőnek is lehetővé teszi, hogy írásban nyilatkozzon.

A biztos elveti a nem engedélyezett, a határidőn kívül és a jogosulatlan személy által benyújtott fellebbezést.

A hatóságra hárul annak bizonyítása, hogy az e törvényben előlátott kötelezettségekkel összhangban járt-e el.

A biztos döntéshozatala a munka nyilvánosságának

fejlesztésével kapcsolatos intézkedésekről

25. cikk

A biztos feljelentés alapján vagy hivatalból határozatot hozhat, amellyel megállapítja, hogy a hatóság, a 22. cikk 2. bekezdésében lévő szerveket kivéve, nem teljesítette az e törvényben előlátott kötelezettségét, és intézkedéseket rendelhet el azok teljesítésére, miután lehetővé teszi a hatóság számára az írásbeli kinyilatkozást.

Az 1. bekezdésben leírt feljelentést abban az esetben nem lehet megtenni, ha e törvénnyel fellebbezési jog van előlátva.

Ténymegállapítás a biztos által

26. cikk

A biztos ténymegállapítási műveleteket végez az e törvény 24. és 25. cikkében előírt határozat meghozatala érdekében.

Az e cikk 1. bekezdésében említett ténymegállapítás érdekében lehetővé kell tenni a biztos számára minden információhordozóba a betekintést, amelyekre e törvény alkalmazása vonatkozik.

A biztos határozata elleni jogorvoslat

27. cikk

A biztos határozata ellen közigazgatási pert lehet indítani.

A határozat és a záradék kötelező érvénye

28. cikk

A biztos határozatai és záradékai kötelező érvényűek.

A biztos határozatainak és záradékainak végrehajtását, szükség szerint, Szerbia Köztársaság Kormánya biztosítja.

V. A BIZTOS MEGVÁLASZTÁSA, JOGÁLLÁSA ÉS FELADATKÖRE

A biztos székhelye

29. cikk

A biztos székhelye Belgrádban van.

Megválasztása

30. cikk

A biztost Szerbia Köztársaság Népképviselőháza (a továbbiakban: Népképviselőház) választja, a Népképviselőház tájékoztatási bizottságának javaslatára.

Biztosnak az emberi jogok védelme és fejlesztése terén elismert tekintéllyel és szaktudással rendelkező személy választható meg.

A biztos olyan személy lehet, aki a közigazgatásban való munkavégzés feltételeinek megfelel, jogi egyetemet végzett és legalább tízéves gyakorlattal rendelkezik.

A biztos nem lehet olyan személy, aki más állami hivatalban vagy politikai pártban tisztséget lát el, illetve munkaviszonyban van.

A biztost hét évre választják meg.

Ugyanaz a személy csak két alkalommal választható biztosnak.

A mandátum megszûnése

31. cikk

A biztos tisztsége megbízási időtartamának leteltével megszûnik, úgyszintén személyes kérelmére, ha hatvanötödik életévét betöltötte és felmentésével.

A biztos tisztségének megszûnéséről szóló határozatot a Népképviselőház hozza meg.

A biztost tisztségéből felmentik, ha bűncselekmény elkövetéséért börtönbüntetésre ítélik, ha tartósan elveszíti munkaképességét, ha valamilyen más állami szervben vagy politikai

pártban tisztséget lát el, illetve munkaviszonyban van, ha elveszíti Szerbia Köztársaság állampolgárságát és ha munkáját szakszerűtlenül vagy lelkiismeretlenül végzi.

A biztos felmentésére irányuló eljárást a népképviselők egyharmada kezdeményezheti.

A Népképviselőház tájékoztatási bizottsága állapítja meg, hogy fennállnak-e a felmentés okai, és erről értesíti a Népképviselőházat.

A Népképviselőház tájékoztatási bizottsága értesíti a Népképviselőházat a biztosnak tisztsége megszűnésére irányuló kérelemről is, valamint a tisztség megszűnéséhez szükséges életkor feltételének betöltéséről.

Amennyiben a Népképviselőház 60 napos határidőn belül nem dönt a tisztség megszűnésének kéreleméről, úgy tekinthető, hogy ennek a határidőnek a lejártával a biztos tisztsége megszűnt.

Egyéb esetekben a biztos tisztsége azon a napon szűnik meg, amelyet a Népképviselőház a határozatában megjelöl.

A biztos jogállása

32. cikk

A biztos hatáskörének ellátásában önálló és független.

Hatáskörének ellátásában a biztos nem kéri és nem fogadja el az állami szervek és más személyek rendeleteit és utasításait.

A biztosnak joga van a Legfelsőbb Bíróság bírójának a fizetésével egyenlő fizetésre, valamint a munka alapján járó egyéb jogok illetik meg, a törvénnyel összhangban, továbbá joga van a hatásköre ellátásával járó költségek megtérítésére.

A biztost nem lehet felelősségre vonni a hatásköre ellátása idején kifejtett véleményéért vagy javaslatáért, és a Népképviselőház engedélye nélkül nem tartóztatható le a hatásköre ellátása közben elkövetett bűncselekményért.

A biztos helyettese

33. cikk

A biztosnak van helyettese, akit a biztos javaslatára a Népképviselőház választ meg.

A biztos helyettesének olyan személyt javasol, aki megfelel a közigazgatásban való munkavégzés feltételeinek.

A biztos helyettesét hét évre választják meg.

Ugyanaz a személy csak két alkalommal választható meg a biztos helyettesének.

A biztos helyettese a biztos tisztségét annak távollétében, elhalálása esetén, mandátuma letelte után, felmentése, valamint a biztos tisztsége ellátásának ideiglenes vagy tartós akadályoztatása esetén látja el.

A biztos helyettesének a hatásköre a biztos hatáskörének megszűnése esetére előlátott módon szűnik meg.

A biztos helyettesének felmentésére irányuló eljárás a biztos kezdeményezésére is beindulhat.

A biztos szakszolgálat

34. cikk

A biztosnak szakszolgálat van, amely hatásköre ellátásában segíti őt.

A biztos aktusával meghatározza a szakszolgálat feladatkörét, melyet a Népképviselőház hagy jóvá. A biztos önállóan, a törvénnyel összhangban dönt a szakszolgálatban munkaviszony létesítéséről, hatáskörének hivatásszerű és hatékony ellátásától vezérelve.

A szakszolgálat foglalkoztatottjaira célszerűen a közigazgatási dolgozókra vonatkozó jogszabályok alkalmazandók.

A biztos és szakszolgálat működéséhez a szükséges pénzeszközöket Szerbia Köztársaság költségvetése biztosítja.

A biztos hatásköre **35. cikk**

A biztos:

1. figyelemmel kíséri az e törvényben előlátott kötelezettségeknek a hatóságok általi tiszteletben tartását és erről beszámol a nyilvánosságnak és a Népképviselőháznak;
2. a közérdekű információkhoz való hozzáférhetőségi jog megvalósítása és elősegítése érdekében jogszabályok alkotását vagy azok megváltoztatását kezdeményezi;
3. a hatóságok e törvénnyel szabályozott munkájának fejlesztése érdekében intézkedések megtételét javasolja;
4. szükséges intézkedéseket tesz a közigazgatási dolgozók képzése, a közérdekű információk hozzáférhetőségével kapcsolatos jogokból eredő kötelezettségeik megismerése és az e törvény hatékony alkalmazása érdekében;
5. a hatóságok azon határozatai elleni fellebbezésekről hoz határozatokat, amelyek az e törvénnyel rendezett jogsérelmekre vonatkoznak;
6. tájékoztatja a nyilvánosságot e törvény tartalmáról, valamint a törvénnyel szabályozott jogokról;
7. az e törvénnyel meghatározott egyéb feladatokat is ellát.

Beszámolók **36. cikk**

A biztos a költségvetési év befejeztétől számított három hónapos határidőn belül beszámol a Népképviselőháznak a hatósági szervek az e törvény alkalmazásával kapcsolatos munkájáról, valamint a saját munkájáról és költségeiről.

A biztos az e cikk 1. bekezdésében említett beszámoló mellett a Népképviselőháznak más beszámolókat is készít, ha úgy értékeli, hogy azokra szükség van.

VI. A HATÓSÁG MUNKÁJA NYILVÁNOSSÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK

A jogok megvalósításának kézikönyve **37. cikk**

A biztos szerb nyelven és a törvénnyel összhangban meghatározott hivatalos használatban lévő nyelveken, késedelem nélkül, kiadja és naprakésszé teszi az e törvénnyel szabályozott jogok hatékony megvalósításáról szóló gyakorlati útmutatásokat tartalmazó kézikönyvet.

Az 1. bekezdésbeli kézikönyvben külön fel kell sorolni a közérdekű információkhoz való hozzáférési jogok tartalmát és terjedelmét, valamint ezeknek a jogoknak a megvalósítási módját.

A biztos kötelessége, hogy a sajtó, az elektronikus médiumok, az internet és nyilvános tribünök által valamint egyéb módon ismertesse a nyilvánossággal az 1. bekezdésbeli kézikönyv tartamát.

Felhatalmazott hatósági személy

38. cikk

A hatóság felhatalmaz egy vagy több személyt (a továbbiakban: felhatalmazott személy) a közérdekű információk hozzáférhetőségére irányuló kérelmek eljárása esetében.

A felhatalmazott személy:

1. átveszi a kérelmet, értesíti a kérelmezőt az információ birtoklásáról és biztosítja számára a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve megfelelő módon elküldi neki az információt, határozattal elutasítja a kérelmet, a kérelmezőknek megfelelő segítséget nyújt az e törvényben meghatározott jogaik megvalósítására;
2. intézkedéseket tesz az információhordozók kezelési gyakorlatának fejlesztésére, az információhordozók karbantartásának, valamint azok tárolásának és őrzésének gyakorlatára.

Amennyiben az 1. bekezdésben említett felhatalmazott személy nincs meghatározva, a kérelmekkel való eljárás a hatóság vezetőjének a hatáskörébe tartozik.

A tájékoztató kötelező publikálása

39. cikk

Az államhatalmi szerv évente legalább egyszer tájékoztatót készít a munkájával kapcsolatos alapvető adatokról, amely különösen tartalmazza:

1. a hatásköre, kötelezettségei és szerkezeti felépítésének leírását;
2. a költségvetésre és a munkaeszközökre vonatkozó adatokat;
3. az érdekelt személyek számára végzett közvetlen szolgáltatások fajtáinak adatait;
4. a hatóságnak átadandó kérelem módját, illetve annak döntései, munkája és mulasztásai elleni fellebbezéseket;
5. a kérelmek, fellebbezések és az érdekelt személyek által foganatosított egyéb közvetlen intézkedések, a hatóságnak a kérelmekre és fellebbezésekre vonatkozó döntései, illetve az érdekelt személyek által tett közvetlen intézkedésekre adott válaszok áttekintését;
6. az információhordozó őrzésének módját és helyét, az általa birtokolt információ fajtájára, az általa betekintésre bocsátott információ fajtájára, valamint a kérelem átadásának módjára vonatkozó adatokat;
7. a hatóság vezetőinek nevét, és hatáskörüknek, kötelezettségeiknek, valamint azoknak az eljárásoknak a leírását, melyek szerint döntéseiket meghozzák;
8. a hatóság munkájának nyilvánosságával kapcsolatos szabályokat és határozatokat (munkaidő, cím, kontakt-telefon, azonosító megjelölés, a fogyatékos személyek számára való hozzáférhetőség, az üléseken való részvétel, hang- és képfelvételzés engedélyezettsége stb.), valamint ezeknek a döntéseknek hiteles értelmezését;
9. a nyilvánosság kizárására vonatkozó szabályokat és határozatokat a hatóság munkájából, valamint azok indoklását.

Az állami szerv térítés nélkül lehetővé teszi az érdekelt személy számára a tájékoztatóba való betekintést, illetve a szükséges költségtérítés ellenében átadja neki a tájékoztató egy példányát.

Utasítás a tájékoztató megjelentetéséhez

40. cikk

A biztos utasítást ad az e törvény 39. cikkében említett tájékoztató megjelentetésére, és tanácsokat ad a hatóság kérésére, a tájékoztató szabályos, teljes és időbeni megjelentetése kötelezettségének teljesítése érdekében.

Az információhordozó karbantartása

41. cikk

A hatóság karbantartja az információhordozókat oly módon, hogy e törvénnyel összhangban lehetővé váljon a közérdekű információk hozzáféréséhez való jog megvalósítása.

A foglalkoztatottak képzése

42. cikk

E törvény hatékony alkalmazása érdekében az állami szerv képzésben részesíti a foglalkoztatottakat és ismerteti velük az e törvényből eredő jogokkal kapcsolatos kötelezettségeiket.

A foglalkoztatottnak az 1. bekezdésben említett képzése különösen magába foglalja: a közérdekű információk hozzáféréséhez való jog tartalmát, keretét és jelentőségét, e jogok megvalósításának eljárását, az információhordozók kezelését, karbantartását és őrzését, valamint azoknak az adatoknak a fajtáit, amelyeket az állami szerv köteles megjelentetni.

Beszámolójelentés a biztosnak

43. cikk

A meghatalmazott hatósági személy évente beszámolójelentést készít a biztosnak a hatóság munkájáról, amelyet az e törvény alkalmazása céljából végzett, s amely különösen tartalmazza:

1. az átadott kérelmek számát, a teljes egészében vagy részben teljesített kérelmek, valamint az elvetett és elutasított kérelmek számát;
2. az elvetett és elutasított kérelmek ellen benyújtott fellebbezések számát és tartalmát;
3. a közérdekű információk hozzáféréséhez való jog megvalósításával kapcsolatos megfizetett térítmények összegét;
4. a tájékoztató kötelező megjelentetésével kapcsolatos intézkedéseket;
5. az információhordozók karbantartásával kapcsolatos intézkedéseket;
6. a foglalkoztatottak képzésével kapcsolatos intézkedéseket.

VII. KÁRTÉRÍTÉS

44. cikk

A hatóság felelős a keletkezett kárért, ha a tájékoztatási eszköz nem jelentethette meg az információt, mert indokolatlanul megvonták vagy korlátozták az e törvény 5. cikkében lévő közérdekű információk hozzáféréséhez való jogot, illetve ha az újságíró vagy a tájékoztatási eszköz az e törvény 7. cikkével ellentétben kedvezményesebb helyzetbe került.

VIII. ELLENŐRZÉS

45. cikk

Az e törvény végrehajtása feletti ellenőrzést a tájékoztatás ügyében illetékes minisztérium végzi.

IX. BÜNTETŐ RENDELKEZÉSEK

46. cikk

Szabálysértésért 5000-tól 50000 dinár összegű pénzbüntetésben részesül a meghatalmazott hatósági személy, aki:

1. az egyenlőség elvével (6. cikk) ellentétben jár el;
2. az újságírók vagy a tájékoztatási eszközök között megkülönböztetést alkalmaz (7. cikk);
3. nem jelöli meg az információhordozót, hogy a kért információ mikor és hol jelent meg (10. cikk, 2. bekezdés);
4. nem közli a hiteles és teljes információt, illetve nem teszi lehetővé a betekintést abba a dokumentumba amely a hiteles és teljes információt tartalmazza (11. cikk);
5. a kérelmező számára nem teszi lehetővé a dokumentumba való betekintést és a dokumentum másolatát nem készíti el a kérelem átadásának nyelvén (18. cikk, 4. bekezdés);
6. elutasítja a kérelem átvételét, nem értesíti a kérelmezőt az információ birtoklásáról, vagy nem biztosítja a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintést, illetve megfelelő módon nem küldi meg a dokumentum másolatát, nem hoz határozatot a kérelem elutasításáról és elutasítja a kérelmezőknek a szükséges segítséget jogaik megvalósítása érdekében (38. cikk, 2. bekezdés, 1. pont).

47. cikk

Szabálysértésért 5000-tól 50000 dinár összegű pénzbüntetésben részesül a meghatalmazott hatósági személy, ha az állami szerv elmulasztja a munkájával kapcsolatban előírt adatokat tartalmazó tájékoztató elkészítését (39. cikk).

48. cikk

Szabálysértésért 5000-tól 50000 dinár összegű pénzbüntetésben részesül az államhatalmi szerv meghatalmazott személye, ha elmulasztja benyújtani a biztosnak az évi beszámolót az államhatalmi szervnek az e törvény alkalmazása érdekében végzett munkájáról (43. cikk).

X. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

49. cikk

A hatóság az e törvény hatályba lépésétől számított 30 napos határidőn belül kinevezi azokat a meghatalmazott személyeket, akik a közérdekű információk hozzáférhetőségével kapcsolatos ügyekben döntenek.

A Népképviselőház a törvény hatályba lépésétől számított 45 napon belül megválasztja a biztost.

50. cikk

E törvény a Szerbia Köztársaság Hivatalos Közlönyében való közzétételt követő nyolcadik napon hatályba lép.

**A kérelem és a fellebbezés
ŰRLAPMINTÁI
valamint az eljárás sematikus ábrázolása**

az illetékes hatóság
neve és székhelye

**KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓHOZ
VALÓ HOZZÁFÉRÉSI KÉRELEM**

A közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény (Szerbiai Köztársaság Hivatalos Közlönyének 2004. évi 120. száma) 15. cikkének 1. bekezdése alapján a fenti hatóságtól kérem*:

- értesítsen arról, hogy birtokában van-e a kért információ;
- a kért információba való betekintést;
- a kért információt tartalmazó dokumentum másolatát;
- a kért információt tartalmazó dokumentum megküldését*:
posta által elektronikus postával faxszal egyéb módon; ***

Ez a kérelem a következő információkra vonatkozik: _____

(a kért információnak és más adatoknak a minél pontosabb leírását kell közölni, amelyek megkönnyítik az információ megtalálását)

Keltezés, _____, 200 _____

Az információt kérelmező

alíírás

családi és utónév

cím

a kérelmező egyéb adatai

* Azt a négyzetet kell megjelölni, amely az óhajtott információhoz való hozzáférési jog megvalósítására vonatkozik.

** A négyzetben meg kell jelölni a kézbesítés módját.

*** A kézbesítés egyéb módja esetén kötelezően be kell írni a kért kézbesítési módot.

AZ INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS RŐL SZÓLÓ ÉRTEŚÍTÉS MINTÁJA

(a hatóság neve és székhelye)

Szám: _____
Keltetés: _____

A közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény (Szerbiai Köztársaság Hivatalos Közlönyének 2004. évi 120. száma) 16. cikkének 1. és 5. bekezdése alapján, **(a kérelmező családi- és utóneve)** kérelme alapján, az **(a kért információ leírása)** információt tartalmazó dokumentumba való betekintés tárgyában:

ÉRTESÍTÉS a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés és a másolat elkészítésének lehetőségéről

(a kérelmező családi és utóneve) _____ számú kérelme alapján eljárva, a közérdekű információk hozzáférhetőségéről szóló törvény 16. cikkének 1. bekezdésében előírt határidőn belül értesítem Önt, hogy _____ napján, _____ óráig, a hatóság helyiségeiben megtekintheti azt a dokumentumot, amely az Ön kérelmében megjelölt információt tartalmazza.

Ez alkalommal kérésére kiadjuk Önnek a kért információt tartalmazó dokumentum másolatát.

Egy A4-es formátumú oldal másolási költsége _____ dinár.

A kért dokumentum összes másolási költsége _____ dinárt tesz ki és a _____ számú zsíroszámlára kell befizetni.

Megküldve:

1. nevezettnek (P. H.)
2. a levéltárnak

(a meghatalmazott személy, illetve a hatóság vezetőjének aláírása)

AZ INFORMÁCIÓHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉST ELUTASÍTÓ HATÁROZAT ELLENI FELLEBBEZÉSI MINTA

(az első fokú hatóság neve és székhelye)

A közérdekű információk biztosa számára

(a biztos székhelye)

Tárgy:

(a fellebbező családi és utóneve, címe és lakhelye), a (a határozatot meghozó hatóság neve) _____ számú, _____ keltezett határozata ellen, _____ példányban készült

FELLEBBEZÉS

A fenti határozatot teljes egészében megtámadom, mert nem a közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvényen alapszik.

A határozatban, a közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény ____ ** cikkével ellentétben, alaptalanul elutasították a kérésemet. Ezért úgy vélem, hogy a hatóság a kérelmem elutasításáról szóló határozattal megvonta alkotmányos és törvényes, a közérdekű információkhoz való hozzáférési jogomat.

A fenti okokból kifolyólag javasolom a fellebbezés elfogadását, és az első fokú szerv határozatának a megsemmisítését, valamint a közérdekű információkhoz való hozzáférés lehetővé tételét.

A fellebbezést idejében, a közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény 22. cikkének 1. bekezdésében megszabott határidőn belül nyújtom be.

Belgrádban, 200 _____ -én

Fellebbező

(aláírás)

családi- és utónév

cím

* Megjegyzés: A fellebbezésben meg kell említeni a megtámadott határozatot, a határozathozó hatóságot, valamint a határozat számát és keltezését. Elegendő ha a fellebbező a fellebbezésben elmondja, hogy mely tekintetben elégedetlen a határozattal, azzal, hogy a fellebbezést nem köteles külön megindokolni. Ez a minta a fellebbező indoklásának egyik lehetséges változata, abban az esetben, ha a hatóság elutasító határozatot hozott a információhoz való hozzáférési kérelemre.

** Megjegyzés: Meg kell jelölni azt a törvénycikket, amelyet a hatóság megsértett az információhoz való hozzáférés megvonásával. Általában a közérdekű információk hozzáféréséről szóló törvény 8-tól 14-ig terjedő cikkeiről van szó, amelyek az információkhoz való hozzáférés kizárására és korlátozására vonatkoznak.

FELLEBBEZÉSI MINTA A HATÁROZATHOZATAL ELMULASZTÁSA (A KÖZIGAZGATÁS HALLGATÁSA) ESETÉBEN

(az első fokú hatóság neve és székhelye)

A közérdekű információk biztosa számára

(a biztos székhelye)

A közérdekű információk szabad hozzáféréséről szóló törvény 22. cikke alapján

FELLEBBEZÉST

nyújtok be, mert a hatóság (**a hatóság neve**) a törvény által megszabott határidőben nem reagált a közérdekű információk hozzáférhetőségével kapcsolatos kérelmemre.

_____ -én a közérdekű információk hozzáféréseivel kapcsolatban kérelemmel fordultam (**a hatóság megnevezése, amelyhez a kérelem át lett adva**), amelyben az illetékes szervtől kértem (**felsorolni a kérelemmel és az információval kapcsolatos adatokat**).

Mellékelem a kérelem átadásáról szóló igazolást (a kérelem másolata).

Mivel a kérelem átadásától a törvényben megszabott határidő elmúlt, amelyben a hatóság köteles lett volna a kérelem alapján eljárni, a törvény 16. cikkének 1. és 3. bekezdése szerint, létrejöttek a biztoshoz való fellebbezési feltételek.

Belgrádban, 200 _____ -én

Fellebbező

(aláírás)

családi és utónév

cím

AZ INFORMÁCIÓKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSI ELJÁRÁS SEMATIKUS ÁBRÁZOLÁSA

**írásbeli – szóbeli
KÉRELEM**

A KÉRELEM ELFOGADÁSA

- értesítés az információ birtoklásáról
- a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés
- a kért információt tartalmazó dokumentum másolatának kiadása
- dokumentum másolatának megküldése a posta által vagy más módon

A KÉRELEM ELUTASÍTÁSÁRA VONATKOZÓ HATÁROZAT

vagy

A KÖZIGAZGATÁS HALLGATÁSA

FELLEBBEZÉS A BIZTOSHOZ

A BIZTOS HATÁROZATA A FELLEBBEZÉSRŐL

HATÁROZAT

HATÁROZAT

a fellebbezés elfogadásáról

a fellebbezés elutasításáról

perindítási

Közigazgatási

KERESETLEVÉL
az illetékes bíróságnál a
biztos határozata ellen

AZ INFORMÁCIÓKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSI ELJÁRÁS SEMATIKUS ÁBRÁZOLÁSA

írásbeli – szóbeli
KÉRELEM

A KÉRELEM ELFOGADÁSA

- értesítés az információ birtoklásáról
- a kért információt tartalmazó dokumentumba való betekintés
- a kért információt tartalmazó dokumentum másolatának kiadása
- dokumentum másolatának megküldése a posta által vagy más módon

A KÉRELEM
ELUTASÍTÁSÁRA
vagy
A KÖZIGAZGATÁS
HALLGATÁSA

VONATKOZÓ
HATÁROZAT

FELLEBBEZÉS
A BIZTOSHOZ

A BIZTOS
HATÁROZATA

HATÁROZAT
a fellebbezés
elfogadásáról

HATÁROZAT
a fellebbezés
elutasításáról

Közigazgatási perindítási
KERESÉ
az illetékes bíróságnál a
biztos határozata ellen

Szerbia Köztársaság legfontosabb hatósági szerveinek LISTÁJA ÉS CÍME

LEGFŐBB ÁLLAMIGAZGATÁSI SZERVEK

Szerbia Köztársaság elnöke: Predsednik Republike Srbije – Andriæev venac 1
Szerbia Köztársaság Népképviselõháza: Narodna skupština Republike Srbije – Kralja Milana 14
Szerbia Köztársaság Kormánya: Vlada Republike Srbije – Nemanjina 11
Szerbia Legfelsõbb Bírósága: Vrhovni sud Srbije – Resavska 42
Szerbia Alkotmánybírósága: Ustavni sud Srbije – Nemanjina 26
Köztársasági Ügyészség: Republiëko javno tužilaštvo – Nemanjina 24

MINISZTÉRIUMOK

Belügyminisztérium: Ministarstvo unutrašnjih poslova – Kneza Miloša 101
Pénzügyminisztérium: Ministarstvo finansija – Nemanjina 22–26
Igazságügyi Minisztérium: Ministarstvo pravde – Nemanjina 22–26
Allamigazgatási és Helyi Önkormányzati Minisztérium: Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu – Birèaninova 6
Mezõgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztérium: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Nemanjina 22–26
Gazdasági Minisztérium: Ministarstvo privrede – Kralja Milana 16
Bányászati és Energetikai Minisztérium: Ministarstvo rudarstva i energetike – Kralja Milana 36
Kapitális Befektetések Minisztériuma: Ministarstvo za kapitalne investicije – Nemanjina 22–26
Kereskedelmi, Turisztikai és Szolgáltatásügyi Minisztérium: Ministarstvo trgovine, turizma i usluga – Nemanjina 22–26
Külgazdasági Minisztérium: Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom – Graèaniëka 8
Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Minisztérium: Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike – Nemanjina 22–26
Tudományügyi és Környezetvédelmi Minisztérium: Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine – Nemanjina 22–26
Oktatási és Sportügyi Minisztérium: Ministarstvo prosvete i sporta – Nemanjina 22–26
Mûvelõdési Minisztérium: Ministarstvo kulture – Vlajkoviæeva 3
Egészségügyi Minisztérium: Ministarstvo zdravlja – Nemanjina 22–26
Vallásügyi Minisztérium: Ministarstvo vera – Nušiæeva 4
Diaszpóraügyi Minisztérium: Ministarstvo za dijasporu – Vase Èarapiæa 20

KÜLÖNÁLLÓ SZERVEZETEK

Köztársasági Geodéziai Intézet: Republiëki geodetski zavod – Bulevar Vojvode Mišiæa 39

Szerbia Köztársasági Hidrometeorológiai Intézete: Republièki hidrometeorološki zavod Srbije – Kneza Višeslava bb
Köztársasági Statisztikai Intézet: Republièki zavod za statistiku – Milana Rakiaèa 5
Köztársasági Útigazgatóság: Republièka direkcija za puteve – Autoput za Niš bb
Szerbia Köztársaság Vagyonügyi Igazgatósága: Republièka direkcija za imovinu Republike Srbije – Graèanièka 8
Szerbia Köztársaság Hulladékfeldolgozó Ügynöksége: Agencija za reciklažu Republike Srbije – Masarikova 5
Szerbia Köztársaság – Külföldi Befektetésügyi és Kivitefejlesztési Ügynökség: Republika Srbija – agencija za strana ulaganja i promociju izvoza – Terazije 23
Menekültügyi Biztos: Komesarijat za izbeglice – Carice Milice 2
Szerbia Köztársaság - Közbeszerzési Igazgatóság: Republika Srbija – Uprava za javne nabavke – Kneza Miloša 20
Szerbia Szeizmológiai Intézete: Seizmološki zavod Srbije – Tašmajdan Park bb
Köztársasági Fejlesztési Intézet: Republièki zavod za razvoj – Makedonska 4
Köztársasági Törvényhozási Titkárság: Republièki sekretarijat za zakonodavstvo – Nemanjina 11
Biztonsági Informatikai Ügynökség: BIA – Kraljice Ane bb
Köztársasági Informatikai és Internetügyi Intézet: Republièki zavod za informatiku i internet – Deèanska 8a
Infrastruktúrafejlesztési és Helyi Önkormányzati Ügynökség: Agencija za razvoj infrastrukture lokalne samouprave – Omladinskih brigada 1/ SIV 3
Aknamentesítési Központ: Centar za razminiranje – Vojvode Toze 31

KÖZVÁLLALATOK

Tankönyv- és Tanfelszerelésügyi Intézet: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Milorada Jovanoviaèa 11, 11000 Beograd
Kopaonik Nemzeti Park KV: JP „Nacionalni park Kopaonik”, Sunèani vrhovi bb, 36000 Kopaonik
Đerdap Nemzeti Park KV: JP „Nacionalni park Đerdap”, Kralja Petra I 14a, 19220 Donji Milanovac
Fruška Gora Nemzeti Park KV: JP „Nacionalni park Fruška Gora”, Zmajev trg 1, 11000 Beograd
Tara Nemzeti Park KV: JP „Nacionalni park Tara”, Milenka Topaloviaèa 3, 31250 Bajina Bašta
Óvóhelyügyi KV: JP Javno preduzeæe za skloništa, Branièevska 3, 11000 Beograd
Szerbiai Kőolajipari KV: JP „Naftna industrija Srbije”, Narodnog fronta 12, 21000 Novi Sad
Szerbiai Erdők KV: JP „Srbija šume”, Bulevar Mihajla Pupina 113, 11070 Novi Beograd
Belgrád – Vasúti Közlekedési KV: JP „ŽTP Beograd”, Nemanjina 6, 11000 Beograd
Repülőtér KV: JP „Aerodrom”, Aerodrom Beograd, 11000 Beograd
Postaforgalmi TT KV: JP PTT saobaræaja, Takovska 2, 11000 Beograd
Szerbiai Villanygazdaság KV: JP „Elektroprivreda Srbije”, Balkanska 13, 11000 Beograd
JAT Airways KV: JP „JAT Airways”, Bulevar umetnosti 16, 11070 Beograd
Szerbiai Telekom KV: JP „Telekom Srbije”, Takovska 2, 11000 Beograd
Szerbiai Rádió és Televízió KV: JP Radio-televizija Srbije, Takovska 10, 11000 Beograd
Szerbia Vizei KV: JP „Srbijavode”, Bulevar umetnosti 2, 11070 Novi Beograd
SZK Hivatalos Közlönye KV: JP „Službeni glasnik RS”, Kralja Milutina 27, 11000 Beograd
Panorama KV, Priština – Belgrád: JP „Panorama” Priština – Beograd, Krunska 44, 11000 Beograd